

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про систему громадського здоров'я

Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні з метою зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя, регулює суспільні відносини у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя, визначає відповідні права і обов'язки державних органів та органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб у цій сфері, встановлює правові та організаційні засади здійснення державного нагляду (контролю) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття і терміни

1. У цьому Законі терміни та поняття вживаються в такому значенні:

1) акредитована лабораторія - лабораторія будь-якої форми власності, що розташована в Україні або іншій країні, акредитована на відповідність вимогам стандарту ISO/IEC 17025 (ДСТУ ISO/IEC 17025) та/або ISO/IEC 15189 (ДСТУ ISO/IEC 15189) або Національним органом України з акредитації, іноземним органом з акредитації, який є повним членом ІЛАС (Міжнародної організації із співробітництва в галузі акредитації лабораторій), або іншим іноземним органом з акредитації, діяльність якого відповідає вимогам стандарту ISO/IEC 17011 (ДСТУ ISO/IEC 17011);

2) благополучна епідемічна ситуація – ситуація, коли інфекційні хвороби не реєструються або реєструються їх поодинокі випадки, відсутні сприятливі умови для поширення цих хвороб;

3) гігієна – це наукова дисципліна та практична галузь медичної науки, яка досліджує закономірності впливу середовища життєдіяльності людини в сукупності усіх його фізичних, хімічних, біологічних, соціальних факторів на організм людини і здоров'я населення з метою обґрунтування медико-санітарних (гігієнічних) нормативів, медико-санітарних (санітарних) правил та профілактичних заходів, реалізація яких забезпечує оптимальні умови для життєдіяльності людини, збереження і зміцнення її здоров'я та запобігання виникненню хвороб;

4) гігієнічне виховання – заходи, спрямовані на формування поведінки, появи знань та життєвих звичок людини, які допомагають зберегти здоров'я та життя;

5) громадське здоров'я – сфера знань та організована діяльність суб'єктів щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя;

6) дезінфекційні заходи (дезінфекція, дезінсекція, дератизація) - заходи щодо знищення у середовищі життєдіяльності людини збудників інфекційних хвороб (дезінфекція) та їх переносників - комах (дезінсекція) і гризунів (дератизація);

7) державні медико-санітарні нормативи (санітарні нормативи) – обов'язкові до виконання параметри безпечності середовища життєдіяльності людини та епідемічного благополуччя, затверджені нормативно-технічними актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, є науково обґрунтованими на основі відповідних досліджень та аналізу ризику згідно з вимогами безпеки для життя і здоров'я людини за медичними критеріями та виражені у припустимому максимальному або мінімальному, кількісному та (або) якісному значенні показника, що характеризує фактор середовища життєдіяльності, а також стан здоров'я населення за критеріями захворюваності, розповсюдженості хвороб, фізичного розвитку, імунітету тощо, включаючи гранично допустимі концентрації, допустимі дози, максимальні рівні впливу, максимальні межі залишків, максимальні рівні вмісту, допустимі добові дози, рівні включень, часові обмеження щодо використання продукції або доступу працюючих та/або населення на об'єкти після застосування небезпечних факторів, епідеміологічні показники, протиепідемічні нормативи, недотримання яких може призвести до шкідливого впливу на здоров'я людини;

8) державні медико-санітарні правила (санітарні регламенти) – обов'язкові для виконання нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, що встановлюють заходи та вимоги, які необхідні для забезпечення державних медико-санітарних нормативів, недотримання яких створює загрозу здоров'ю і життю людини та майбутніх поколінь, а також загрозу виникнення і розповсюдження інфекційних та масових неінфекційних хвороб (отруєнь) серед населення. Державні медико-санітарні правила

включають державні санітарні норми та правила, санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні правила і норми, санітарно-епідеміологічні правила і норми, протиепідемічні правила і норми, гігієнічні та протиепідемічні правила і норми, державні санітарні регламенти;

9) детермінанти здоров'я – комплекс індивідуальних, соціальних, економічних і екологічних факторів, що визначають стан здоров'я окремих людей, контингентів або груп населення, зокрема:

індивідуальні детермінанти здоров'я – генетичні (спадкові) та поведінкові особливості конкретної людини;

соціальні детермінанти здоров'я – ступінь доступності харчових продуктів, житла, роботи, освіти, медичної допомоги;

економічні детермінанти здоров'я – стан та рівень економічних відносин, які безпосередньо впливають на середовище життєдіяльності людини;

екологічні детермінанти здоров'я – природні кліматичні, геохімічні, геофізичні, біоценотичні умови, які впливають на здоров'я;

10) єдине здоров'я – міжсекторальний підхід до розробки та впровадження програм, політики, законодавства та досліджень, в рамках яких взаємодіють кілька секторів, таких як медицина, охорона здоров'я людини (громадське здоров'я), медицина праці, ветеринарна медицина, безпечність продуктів харчування, екологія та природне середовище, з метою забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя та здоров'я населення;

11) епідеміологічний аналіз – вивчення комплексу патогенетичних, епідеміологічних, клінічних, лабораторних та інших даних щодо конкретної хвороби з метою встановлення причин її поширення, прогнозування епідемічної ситуації, визначення характеру і масштабів необхідних медико-санітарних заходів;

12) епідеміологічний нагляд – систематичний та безперервно діючий процес виявлення, збору, складання та аналізу, тлумачення, поширення даних медико-санітарного призначення про стан здоров'я, благополуччя населення і показники середовища життєдіяльності, який здійснюється для оцінки і прийняття відповідних заходів у сфері громадського здоров'я;

13) епідеміологія – це наукова дисципліна та практична галузь медичної науки, яка досліджує поширення та детермінанти станів або подій, пов'язаних зі здоров'ям (включаючи хвороби), вивчає закономірності виникнення та поширення хвороб і пов'язаних зі здоров'ям подій, використовує отримані знання в боротьбі з хворобами та вирішенні інших проблем здоров'я;

14) епідемічний стан – рівень захворюваності та поширеності хвороб населення на певній території у визначений час;

15) епідемія – це перевищення звичайного рівня захворюваності та поширеності певної хвороби серед населення на певній території за короткий проміжок часу за критеріями, характерними для цієї хвороби, які встановлені

центральною органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері охорони здоров'я;

16) загроза санітарно-епідемічному благополуччю – це загроза життю та здоров'ю людей, спричинена природним чи техногенним явищем, що може в певний момент часу в межах певної території завдати шкоду здоров'ю людей та може бути спричинена фізичними, хімічними, біологічними факторами;

17) інфекційний контроль - комплекс організаційних, профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб, що базується на результатах епідеміологічного аналізу;

18) інфекційні хвороби - розлади здоров'я людей, що викликаються живими збудниками (вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), передаються від заражених осіб здоровим і несуть ризик до масового поширення;

19) інформаційний фонд громадського здоров'я – державний інформаційний ресурс, що містить дані про стан здоров'я, благополуччя населення і показники середовища життєдіяльності;

20) календар профілактичних щеплень (далі - календар щеплень) - нормативно-правовий акт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, яким встановлюються перелік обов'язкових профілактичних щеплень та оптимальні строки їх проведення;

21) контактні особи - особи, які перебували в контакті з джерелом інфекції, внаслідок чого вони несуть ризик поширення інфекційних хвороб;

22) уповноважений орган у сфері громадського здоров'я – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя, у тому числі щодо організації та здійснення державного контролю, в порядку визначеному законом, за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя;

23) карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб;

24) масові неінфекційні хвороби (отруєння) - масові хвороби, виникнення яких зумовлено впливом біологічних, фізичних, хімічних чи соціальних факторів середовища життєдіяльності, у тому числі об'єктів господарської та інших видів діяльності, товарів, робіт, послуг;

25) медико-санітарні заходи (санітарні та протиепідемічні заходи) - комплекс організаційних, адміністративних, інженерно-технічних, медичних,

нормативних (регуляторних), екологічних, ветеринарних та інших заходів, спрямованих на усунення або зменшення шкідливого впливу на людину факторів середовища життєдіяльності, запобігання виникненню і поширенню інфекційних і масових неінфекційних хвороб (отруєнь) та їх ліквідацію, кінцевою метою яких є забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя;

26) медичні імунобіологічні препарати - вакцини, анатоксини, імуноглобуліни, сироватки, бактеріофаги, інші лікарські засоби, що застосовуються в медичній практиці з метою специфічної профілактики та лікування інфекційних хвороб;

27) Міжнародні медико-санітарні правила - міжнародний правовий документ, прийнятий країнами-членами Всесвітньої організації охорони здоров'я, який регулює питання запобігання міжнародному поширенню хвороб, захисту від них, боротьби з ними і вжиття відповідних заходів на рівні громадського здоров'я;

28) надзвичайна ситуація в системі громадського здоров'я – настання або безпосередня загроза настання небезпечної події, що призводить чи може призвести до поширення інфекційних або масових неінфекційних хвороб, інших негативних наслідків для здоров'я людей та потребує вжиття відповідних скоординованих заходів;

29) небезпека для здоров'я людини – це явища, процеси, об'єкти, які здатні за певних умов завдавати шкоди здоров'ю людини як раптово, так і в майбутньому;

30) небезпечний фактор – будь-який хімічний, фізичний, біологічний чинник, що здійснює або за певних умов може здійснювати шкідливий вплив на здоров'я людини;

31) неблагополучна епідемічна ситуація - ситуація, при якій рівень захворювання людей на інфекційні хвороби перевищує середні багаторічні показники, реєструються спалахи інфекційних хвороб;

32) неінфекційні хвороби – хронічні розлади здоров'я, виникнення яких зумовлено комбінованим впливом факторів середовища життєдіяльності людини та генетичних фізіологічних чи поведінкових чинників;

33) нестійка епідемічна ситуація – ситуація, за якої рівень захворювання людей на інфекційні хвороби не перевищує середні багаторічні показники, проте є сприятливі умови для поширення цих хвороб;

34) носій збудника інфекційної хвороби (далі - бактеріоносіє) - людина, в організмі якої виявлено збудників інфекційної хвороби при відсутності симптомів цієї хвороби;

35) обмежувальні протиепідемічні заходи - медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню;

36) обсервація - перебування особи, стосовно якої є обґрунтований ризик інфікування або поширення нею інфекційної хвороби, у

спеціалізованому закладі (обсерваторії) з метою її обстеження та здійснення медичного нагляду за нею;

37) оперативні функції громадського здоров'я – напрямки діяльності, які здійснюються в державі для досягнення та забезпечення максимально високих показників здоров'я і благополуччя населення, а також найбільш повного дотримання принципу справедливості щодо забезпечення і збереження здоров'я;

38) орган державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері – центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику в сфері організації та здійснення державного контролю за дотриманням санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя;

39) осередок інфекційної хвороби - місце (об'єкт, територія), де виявлено джерело інфекції та відповідні фактори передачі інфекції;

40) послуги у сфері громадського здоров'я – послуги, які надаються для реалізації оперативних функцій громадського здоров'я;

41) поствакцинальні ускладнення - важкі та (або) стійкі розлади здоров'я, викликані застосуванням медичних імунобіологічних препаратів;

42) профілактичні щеплення - введення в організм людини медичних імунобіологічних препаратів для створення специфічної несприйнятливості до інфекційних хвороб;

43) реагування на небезпечні фактори та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я – комплекс організаційних, медико-санітарних, протиепідемічних та адміністративних заходів в осередку виявлення небезпечного чинника та/або надзвичайної ситуації та за його межами, спрямованих на ліквідацію небезпечних чинників та зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення факторів середовища життєдіяльності, що створюють загрозу здоров'ю, життю або працездатності людини чи здоров'ю майбутніх поколінь;

44) референс-лабораторія в системі громадського здоров'я – акредитована лабораторія, яка виконує функції та відповідає критеріям, встановленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

45) ризик для здоров'я людини – ймовірність виникнення небажаних наслідків для здоров'я (випадків захворювання чи смертей), яка виникає за певних умов, при яких потенційна небезпека для здоров'я людини реалізується в загрози фізичного, хімічного, біологічного та невідомого походження внаслідок чого здоров'ю людини завдається шкода та/або виникає неблагополучна епідемічна ситуація;

46) самоізоляція - перебування особи, стосовно якої є обґрунтовані підстави щодо ризику інфікування або поширення нею інфекційної хвороби, у

визначеному нею місці (приміщенні) з метою дотримання протиепідемічних заходів на основі зобов'язання особи, або відповідно до затверджених нормативів;

47) санітарне законодавство - сукупність нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини, що виникають у сфері забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення, встановлюють державні медико-санітарні правила, санітарні нормативи та санітарні регламенти, які є обов'язковими для виконання усіма учасниками правовідносин, незалежно від їх юридичного статусу;

48) санітарно-епідемічне благополуччя - стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, при якому показники захворюваності перебувають на усталеному рівні для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності знаходяться в межах, визначених санітарним законодавством;

49) санітарно-епідемічна ситуація - стан середовища життєдіяльності людини та обумовлений ним стан здоров'я населення на певній території в конкретно визначений час;

50) середовище життєдіяльності людини (далі - середовище життєдіяльності) - сукупність об'єктів, явищ і факторів навколишнього середовища (природного і штучно створеного), що безпосередньо оточують людину і визначають умови її проживання, харчування, праці, відпочинку, навчання, виховання тощо;

51) система громадського здоров'я – комплекс інструментів та заходів, що здійснюються суб'єктами системи громадського здоров'я, які спрямовані на зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя, забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення;

52) спалах інфекційної хвороби - декілька захворювань на інфекційну хворобу, пов'язаних між собою спільним джерелом та (або) фактором передачі інфекції;

53) сприятливі умови життєдіяльності людини - стан середовища життєдіяльності, при якому відсутній будь-який шкідливий вплив його факторів на здоров'я людини і є можливості для забезпечення нормального функціонування організму та відновлення порушених функцій;

54) фактори середовища життєдіяльності - будь-які біологічні (вірусні, пріонні, бактеріальні, паразитарні, генетично модифіковані організми, продукти біотехнології тощо), хімічні (органічні і неорганічні, природні (у т.ч. кліматичні) та синтетичні), фізичні (шум, вібрація, ультразвук, інфразвук, теплове, іонізуюче, неіонізуюче та інші види випромінювання), соціальні (харчування, водопостачання, умови побуту, праці, відпочинку, навчання, виховання тощо) та інші фактори, що впливають або можуть впливати на здоров'я людини чи на здоров'я майбутніх поколінь;

55) фактори передачі збудників інфекційних хвороб (далі - фактори передачі інфекції) - забруднені збудниками інфекційних хвороб об'єкти середовища життєдіяльності людини (повітря, ґрунт, вода, харчові продукти, кров та інші біологічні препарати, медичні інструменти, предмети побуту тощо), а також заражені збудниками інфекційних хвороб живі організми, за участю яких відбувається перенесення збудників інфекційних хвороб від джерела інфекції до інших осіб;

56) фактор ризику – будь-який чинник, характеристика, вплив, стан середовища життєдіяльності людини, що може вплинути на стан здоров'я людини та/або підвищити ймовірність розвитку хвороби;

57) інфекційні хвороби, яким можна запобігти шляхом імунопрофілактики – хвороби, запобігання виникненню і поширенню яких можна запобігти шляхом формування в значної частини населення колективного імунітету, шляхом введення імунобіологічних препаратів;

58) шкідливий вплив на здоров'я людини - вплив факторів середовища життєдіяльності, що створює загрозу здоров'ю, життю або працездатності людини чи здоров'ю майбутніх поколінь.

2. Інші терміни та поняття вживаються у значенні, визначеному в Основах законодавства України про охорону здоров'я, Кодексі цивільного захисту України, інших законодавчих актах України.

Стаття 2. Законодавство про систему громадського здоров'я

1. Відносини, що виникають у системі громадського здоров'я та при забезпеченні санітарно-епідемічного благополуччя, регулюються Конституцією України, міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, цим та іншими законами, а також прийнятими на їх виконання іншими нормативно-правовими актами.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

3. Положення цього Закону не поширюються на харчові продукти, крім харчових продуктів, щодо яких проводяться санітарно-епідеміологічні розслідування захворювань, спричинених інфекційними хворобами, масовими неінфекційними захворюваннями, отруєннями та радіаційним ураженням людей, а також випадків, прямо передбачених цим Законом.

Стаття 3. Основні принципи системи громадського здоров'я

1. Принципами системи громадського здоров'я є:

1) законність – відповідність Конституції і законам України та міжнародним договорам;

2) справедливість – створення належних умов для реалізації кожною людиною права на здоров'я та забезпечення рівного доступу до послуг охорони здоров'я відповідно до потреб упродовж усього життя;

3) цілісність – цілісний підхід до здоров'я та визнання єдності його фізичних, психічних, психологічних, духовних і соціальних аспектів;

4) пацієнторієнтованість – пріоритет інтересів та безпеки пацієнта при організації та наданні послуг у системі громадського здоров'я;

5) пріоритет здоров'я – пріоритетність забезпечення здоров'я і благополуччя населення при формуванні та реалізації державної політики та діяльності суб'єктів системи громадського здоров'я;

6) мінімізація шкоди – системне усунення або зменшення негативних наслідків для здоров'я від різних видів поведінки людини та видів діяльності;

7) участь та відповідальність – залучення суспільства до реалізації оперативних функцій громадського здоров'я, здійсненні заходів та взаємна відповідальність за дії або бездіяльність у сфері громадського здоров'я;

8) своєчасність реагування – вжиття заходів, необхідних для забезпечення високого рівня захисту здоров'я, у разі наявності потенційних ризиків для здоров'я та благополуччя населення;

9) міжгалузеве співробітництво – координація діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я;

10) застосування кращих практик – міжнародне співробітництво і спрямованість на застосування передових практик у сфері громадського здоров'я, заснованих на доказах;

11) обґрунтованість рішень – доказовість та економічна доцільність при прийнятті рішень у сфері громадського здоров'я.

Стаття 4. Завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я

1. Завданнями системи громадського здоров'я є організація та забезпечення виконання оперативних функцій громадського здоров'я.

2. Оперативними функціями громадського здоров'я є:

1) епідеміологічний нагляд, а також оцінка і спостереження за показниками і чинниками, що впливають на здоров'я населення та його потребами;

2) моніторинг, готовність і реагування на небезпечні чинники та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;

3) захист здоров'я населення, в тому числі охорона навколишнього середовища, охорона праці і забезпечення безпечності харчових продуктів;

4) зміцнення здоров'я населення, у тому числі вплив на детермінанти здоров'я;

- 5) розробка, затвердження та імплементація процедур та політик, які позитивно впливають на детермінанти громадського здоров'я;
- 6) використання правових та управлінських інструментів для профілактики хвороб і покращення стану здоров'я населення;
- 7) ефективне попередження та мінімізація випадків виникнення хвороб, яким можна запобігти шляхом імунопрофілактики;
- 8) стратегічне керівництво в інтересах здоров'я та благополуччя;
- 9) розбудова ефективної системи громадського здоров'я та її кадрове забезпечення;
- 10) організаційне та фінансове забезпечення системи громадського здоров'я, що передбачає рівний та справедливий доступ до послуг у сфері громадського здоров'я;
- 11) інформаційно-роз'яснювальна робота, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я та благополуччя населення;
- 12) наукове забезпечення системи громадського здоров'я;
- 13) підтримка реалізації ініціатив, що позитивно впливають на здоров'я населення, на місцевому рівні.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, координує здійснення оперативних функцій громадського здоров'я уповноваженим органом у сфері громадського здоров'я, органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, інших суб'єктів господарювання, які залучаються до надання послуг у сфері громадського здоров'я.

4. Для забезпечення управління якістю лабораторних досліджень, необхідних для виконання оперативних функцій громадського здоров'я, функціонує мережа референс-лабораторій в системі громадського здоров'я.

Стаття 5. Заходи щодо забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя

1. Санітарно-епідемічне благополуччя забезпечується:
  - 1) визнанням захисту населення від інфекційних та неінфекційних хвороб одним із пріоритетних напрямів діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
  - 2) профілактикою інфекційних та неінфекційних хвороб відповідно до санітарно-епідемічної ситуації та прогнозу її змін на основі комплексного підходу – єдине здоров'я;
  - 3) виконанням медико-санітарних заходів і обов'язковим дотриманням вимог санітарного законодавства суб'єктами господарської діяльності та громадянами;
  - 4) затвердженням державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил;

5) медико-санітарною регламентацією та державною реєстрацією небезпечних факторів;

6) реєстрацією, введенням в обіг, застосуванням пестицидів і агрохімікатів відповідно до закону;

7) реєстрацією, введенням в обіг, застосуванням дезінфікуючих засобів, консервантів, інших хімічних речовин з біоцидними властивостями відповідно до закону;

8) ліцензуванням видів діяльності, що представляють потенційну небезпеку для здоров'я населення;

9) науковими дослідженнями у сфері безпеки середовища життєдіяльності та санітарно-епідемічного благополуччя населення;

10) забезпеченням ефективної взаємодії органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, науково-дослідних установ з метою посилення спроможності системи громадського здоров'я щодо попередження та реагування на небезпеки для здоров'я населення;

11) формуванням та веденням відкритих і загальнодоступних інформаційних ресурсів, спрямованих на своєчасне інформування органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарської діяльності та громадян про:

виникнення і поширення інфекційних та неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь;

виконання медико-санітарних заходів і дотримання суб'єктами господарської діяльності та громадянами санітарного законодавства;

затверджені державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила;

санітарно-епідемічну ситуацію;

потенційні та реальні загрози для здоров'я і санітарно-епідемічного благополуччя;

12) заходами з навчання громадян правилам профілактики хвороб, виховання прихильності до здорового способу життя та дотримання вимог санітарного законодавства, навчання правилам профілактики декретованого контингенту населення, пропаганди здорового способу життя;

13) здійсненням державного нагляду (контролю) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя;

14) проведенням заходів щодо санітарної охорони території України;

15) визначенням відповідальності та заходів впливу за порушення вимог санітарного законодавства;

16) заборони, припинення, обмеження, призупинення, вилучення, знищення, утилізації небезпечних для життя і здоров'я людини об'єктів, робіт, товарів, послуг та відсторонення від роботи або іншої діяльності осіб, які створюють загрозу для здоров'я населення.

2. Інші заходи щодо забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя можуть бути визначені законодавством України.

Стаття 6. Суб'єкти відносин у сфері громадського здоров'я

1. Суб'єктами відносин у сфері громадського здоров'я є:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
- 2) уповноважений орган у сфері громадського здоров'я;
- 3) органи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;
- 4) інші органи виконавчої влади;
- 5) центри контролю та профілактики хвороб уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я;
- 6) державні наукові установи гігієнічного та епідеміологічного профілю;
- 7) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування;
- 8) заклади охорони здоров'я, фізичні особи-підприємці, що отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;
- 9) акредитовані лабораторії;
- 10) установи, заклади, частини і підрозділи центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, захисту державного кордону, виконання кримінальних покарань, Державного управління справами, Служби безпеки України;
- 11) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають на території України;
- 12) міжнародні організації;
- 13) інші юридичні особи, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, які здійснюють діяльність на території України.

2. З метою реалізації оперативних функцій громадського здоров'я уповноважений орган у сфері громадського здоров'я, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть залучати інших суб'єктів у сфері громадського здоров'я до надання послуг у сфері громадського здоров'я.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, здійснює координацію здійснення оперативних функцій громадського здоров'я суб'єктами у сфері громадського здоров'я в межах їх компетенції, у тому числі з урахуванням відповідних рекомендацій та документів Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Розділ II

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Стаття 7. Повноваження Кабінету Міністрів України

1. Кабінет Міністрів України:
  - 1) забезпечує проведення державної політики у сфері громадського здоров'я, організацію та функціонування системи громадського здоров'я;
  - 2) розроблення і виконання загальнодержавних і міждержавних програм, спрямованих на захист і зміцнення здоров'я населення на основі комплексного підходу – єдине здоров'я;
  - 3) спрямовує та координує роботу міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади в системі громадського здоров'я на основі пріоритетності збереження здоров'я населення в усіх напрямках діяльності органів державної влади, що передбачає визнання актуальних проблем у галузі охорони здоров'я комплексними і пов'язаними із соціальним детермінантом здоров'я;
  - 4) визначає уповноважений орган у сфері громадського здоров'я;
  - 5) забезпечує міжнародне співробітництво та розвиток наукових знань у сфері громадського здоров'я;
  - 6) встановлює і відмінює карантин на території України або її частині, приймає рішення про необхідні (додаткові) медико-санітарні (протиепідемічні) заходи при загрозі епідемії інфекційної хвороби, затверджує перелік засобів профілактики загрози епідемії інфекційної хвороби та отруєнь за поданням центрального органу виконавчої влади що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
  - 7) приймає рішення про проведення додаткових обов'язкових профілактичних щеплень населення за епідемічними показаннями при загрозі епідемії інфекційної хвороби на території України;
  - 8) визначає критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері санітарно-епідемічного благополуччя та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) органами державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;
  - 9) затверджує:
    - методику розрахунку витрат та збитків внаслідок масових випадків інфекційних, професійних, масових неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь;
    - методику розрахунку вартості послуг у сфері громадського здоров'я;
    - порядок проведення епідеміологічного нагляду;

порядки надання державної, галузевої й оперативної звітності щодо санітарно-епідемічної ситуації та виконання оперативних функцій громадського здоров'я;

порядок проведення епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб;

порядок та умови обов'язкового державного страхування на випадок захворювання на інфекційну хворобу працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я;

порядок державної реєстрації небезпечних факторів;

порядок державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційного засобу;

положення про інформаційний фонд громадського здоров'я та порядок його формування;

Правила санітарної охорони території України;

перелік посад медичних та інших працівників, які безпосередньо зайняті на роботах із шкідливими та особливо шкідливими умовами праці в осередках інфекційних хвороб;

перелік небезпечних речовин, заборонених для застосування в Україні та порядок їх визначення;

порядок фортифікації харчових продуктів на основі результатів епідеміологічного нагляду та обґрунтованих наукових даних;

інші нормативно-правові акти, передбачені цим законом;

10) забезпечує координацію здійснення заходів щодо організаційного, кадрового, фінансового, наукового забезпечення системи громадського здоров'я, створює і забезпечує інші умови, необхідні для розвитку системи громадського здоров'я;

11) здійснює інші визначені законом повноваження, пов'язані з проведенням державної політики у сфері громадського здоров'я, організацією та функціонуванням системи громадського здоров'я.

Стаття 8. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я:

1) забезпечує формування державної політики у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя;

2) подає пропозиції до загальнодержавних і міждержавних програм, спрямованих на захист і зміцнення здоров'я населення на основі комплексного підходу – єдине здоров'я;

- 3) визначає пріоритетні напрями розвитку системи громадського здоров'я в Україні;
- 4) узагальнює практику застосування законодавства у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та вносить в установленому порядку проекти законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України;
- 5) оцінює показники здоров'я населення, готує щорічний звіт про стан здоров'я населення України та санітарно-епідемічну ситуацію та подає його до Кабінету Міністрів України;
- 6) вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції, спрямовані на профілактику та зниження рівня інфекційних хвороб, на поліпшення санітарно-епідемічної ситуації в Україні;
- 7) координує реалізацію оперативних функцій громадського здоров'я;
- 8) створює робочі групи з оперативного вирішення проблем у сфері громадського здоров'я;
- 9) здійснює та координує медико-санітарні заходи та заходи щодо готовності, запобігання, реагування і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я в межах компетенції;
- 10) проводить періодичний моніторинг виконання Міжнародних медико-санітарних правил та звітує до Всесвітньої організації охорони здоров'я;
- 11) визначає заклади охорони здоров'я, які здійснюють медичний (санітарний) огляд у пунктах пропуску через державний кордон України;
- 12) визначає єдині кваліфікаційні вимоги до посад в системі громадського здоров'я;
- 13) визначає критерії до присвоєння статусу референс-лабораторії в системі громадського здоров'я;
- 14) формує пропозиції до державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників для потреб системи громадського здоров'я та розміщує затверджені обсяги в установленому законодавством порядку;
- 15) сприяє міжнародному співробітництву та застосуванню міжнародного досвіду щодо розвитку та функціонування системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя;
- 16) погоджує щорічні плани функціонування та розвитку системи громадського здоров'я в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;
- 17) створює координаційну раду з питань громадського здоров'я як постійно діючий консультативно-дорадчий орган для визначення стратегічних

напрямів розвитку системи громадського здоров'я та затверджує положення її функціонування;

18) здійснює державну реєстрацію небезпечних факторів;

19) визначає референс-методику, які використовуються для контролю державних медико-санітарних нормативів (параметрів безпечності) при здійсненні державного нагляду (контролю);

20) затверджує:

норми харчування, наборів продуктів харчування та норм фізіологічних потреб населення в основних харчових речовинах і енергії;

норми рухової активності, показників для оцінки рівня фізичного здоров'я та рекомендацій щодо оздоровчої рухової активності для дітей, дорослих та інших груп населення;

порядок, стандарти та критерії якості надання послуг у сфері психічного здоров'я;

програми розвитку кадрових ресурсів в системі громадського здоров'я;

перелік послуг у сфері громадського здоров'я та їх структуру;

єдині науково обґрунтовані галузеві стандарти надання окремих послуг у сфері громадського здоров'я;

методи випробувань дезінфекційних засобів, контролю за їх відповідністю вимогам стандартів, інших нормативних документів, регламентує застосування таких методів;

допустимі параметри впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях;

державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила (регламенти);

вимоги до навчальних програм для проведення гігієнічного навчання декретованих контингентів населення;

класифікацію патогенних для людини мікроорганізмів за групами патогенності;

уніфіковані форми актів з переліком питань для проведення державного нагляду (контролю) органом державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;

порядки:

обліку, зберігання, транспортування біологічно патогенних агентів;

надання статусу референс-лабораторій в системі громадського здоров'я;

організації, проведення та ведення єдиної електронної системи обліку результатів обов'язкових медичних оглядів;

надання психосоціальної допомоги та психосоціальних послуг щодо питань психічного здоров'я, у тому числі щодо запобігання суїциду і психосоціального компоненту реабілітації ветеранів війни та інших груп населення;

застосування і споживання харчових продуктів для спеціальних медичних цілей, дієтичних добавок та інших харчових продуктів;

переліки:

інфекційних хвороб, що підлягають реєстрації, порядок ведення їх обліку та звітності;

критерії, за якими визначаються випадки інфекційних хвороб, які підлягають реєстрації;

інфекційних хвороб, кожен випадок яких підлягає обов'язковому епідеміологічному обстеженню;

інфекційних хвороб, при наявності яких госпіталізація хворих є обов'язковою;

професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням проти інфекційних хвороб;

країн, у випадку виїзду в які громадянам України обов'язково проводять щеплення;

виробництв (професій), до роботи в яких не можуть бути допущені особи, хворі на інфекційні хвороби, є носіями збудників інфекційних хвороб або яким не було зроблено щеплення проти певних інфекційних хвороб;

критеріїв оцінки безпечності для здоров'я умов праці (санітарно-гігієнічних умов) жінок, неповнолітніх та осіб з обмеженою працездатністю (з урахуванням психофізіологічних, вікових та інших особливостей);

необхідних обстежень лікарями-спеціалістами, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, що необхідні для проведення обов'язкових медичних оглядів та періодичності їх проведення;

промислових алергенів;

речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових і природних факторів, канцерогенних для людини;

референс-лабораторій для потреб епідеміологічного нагляду;

інші підзаконні нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

21) аналізує ефективність застосування медико-санітарних заходів щодо запобігання виникненню та поширенню інфекційних та неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь людей та забезпечення готовності до погіршення санітарно-епідемічної ситуації;

22) розміщує на своєму офіційному сайті:

щорічний звіт про стан здоров'я населення України;

інформацію про санітарно-епідемічну ситуацію в Україні;
актуальний зміст затверджених державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил;
;

23) здійснює інші визначені законодавством повноваження, пов'язані з забезпеченням формування державної політики у сфері громадського здоров'я та забезпеченням санітарно-епідемічного благополуччя.

Стаття 9. Система та повноваження уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я

1. Уповноважений орган у сфері громадського здоров'я визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Уповноважений орган у сфері громадського здоров'я здійснює:

1) реалізацію державної політики у сферах санітарного та епідемічного благополуччя населення, захисту населення від інфекційних хвороб, попередження та профілактики неінфекційних захворювань;

2) координацію та проведення епідеміологічного нагляду і аналізу;

3) визначає мережу центрів контролю та профілактики хвороб, здійснює координацію діяльності мережі;

4) організовує та координує проведення лабораторних досліджень для потреб епідеміологічного нагляду;

5) індикацію та ідентифікацію збудників інфекційних хвороб, що мають значний епідемічний потенціал та/або міжнародне значення та підпадають під регуляцію Міжнародних медико-санітарних правил;

6) веде реєстр суб'єктів господарювання, які здійснюють роботу з біологічними агентами і токсинами;

7) моніторинг, забезпечує готовність та координацію заходів з реагування на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я у рамках роботи функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до Кодексу цивільного захисту України;

8) проводить облік надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я та аналіз їх наслідків;

9) проведення секвенування збудників інфекційних хвороб з метою розслідування причинно-наслідкових зв'язків виникнення та розповсюдженні інфекційних хвороб, в тому числі інфекцій, які передаються при наданні медичної допомоги;

10) створення, зберігання та своєчасне оновлення необхідного запасу лікарських засобів, медичних імунобіологічних препаратів, дезінфекційних засобів тощо на випадок епідемії;

11) координацію проведення епідеміологічних розслідувань випадків інфекційних хвороб, гострих професійних захворювань, масових неінфекційних хвороб, уражень, отруєнь;

12) здійснення відповідно до закону державного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства, санітарного та епідемічного благополуччя населення під час розслідування спалахів та епідемій інфекційних хвороб та масових неінфекційних захворювань, отруєнь та радіаційних уражень людей;

13) залучає у разі необхідності до здійснення державного контролю правоохоронні органи в межах наданих їм законом повноважень;

14) координацію виконання заходів з реалізації державних програм, стратегій, планів, дій;

15) проведення аналізу ефективності функціонування системи громадського здоров'я та її окремих елементів та підготовку звітів центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, за результатами такого аналізу;

16) повідомлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, про ризики у сфері громадського здоров'я та управління такими ризиками в межах компетенції;

17) розроблення пропозицій, планів дій та рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на поліпшення показників здоров'я і благополуччя населення та вдосконалення системи громадського здоров'я;

18) збір та обробку інформації для формування інформаційного фонду громадського здоров'я;

19) періодичний аналіз детермінантів здоров'я, заходи впливу на детермінанти здоров'я та заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та усунення нерівностей щодо здоров'я;

20) моніторинг заходів щодо зміцнення здоров'я, показників рухової активності, статевого і репродуктивного здоров'я, психічного здоров'я населення;

21) аналіз інформації щодо випадків травматизму і насильства;

22) підготовку та оприлюднення періодичних звітів про стан здоров'я, санітарно-епідемічну ситуацію та показники середовища життєдіяльності;

23) організацію навчання та проведення інформаційно-просвітницьких заходів з питань громадського здоров'я для посадових осіб центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів у системі громадського здоров'я;

24) участь у розробці державних медико-санітарних нормативів та правил направлених на збереження здоров'я, працездатності та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя;

25) участь у роботі комісій з розслідування гострих професійних захворювань;

26) інформування населення, щодо санітарно-епідемічного благополуччя, з метою покращення показників щодо громадського здоров'я;

27) здійснює інші визначені законом повноваження, пов'язані з реалізацією державної політики у сферах санітарного та епідемічного благополуччя населення, захисту населення від інфекційних хвороб, попередження та профілактики неінфекційних захворювань;

28) вживає у межах своїх повноважень заходів для усунення порушень цього Закону.

3. Систему уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я складають уповноважений орган, його територіальні органи, а також центри контролю та профілактики хвороб, підпорядковані уповноваженому органу у сфері громадського здоров'я або його територіальним органам.

4. Територіальні органи виконують повноваження уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я в межах Автономної Республіки Крим, областей, міста Києва та Севастополя, районів, районів у містах, міст обласного, республіканського (Автономної Республіки Крим) значення та в межах декількох адміністративно-територіальних одиниць (у разі утворення междістанційних територіальних органів уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я). Керівник уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я покладає виконання повноважень головного державного санітарного лікаря відповідної адміністративно-територіальної одиниці на керівника територіального органу або його заступника.

5. Керівник уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я виконує повноваження Головного державного санітарного лікаря України особисто або покладає повноваження на свого заступника.

6. Функції уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, захисту державного кордону, виконання кримінальних покарань, Державного управління справами, Служби безпеки України встановлюються зазначеним органом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 10. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади в системі громадського здоров'я

1. Інші центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах:

- 1) вносять пропозиції щодо формування та реалізації державної політики у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя;
- 2) здійснюють збір, первинний аналіз та подання інформації для проведення епідеміологічного нагляду та формування інформаційного фонду громадського здоров'я;
- 3) здійснюють державний нагляд (контроль) у сферах, що належать до їх компетенції відповідно до закону;
- 4) за поданням Головного державного санітарного лікаря України та головних державних санітарних лікарів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя забезпечують, в межах повноважень, виконання визначених у поданні заходів щодо усунення ризиків для здоров'я та благополуччя населення, участь у розслідуванні випадків інфекційних хвороб, масових неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь;
- 5) проводять позачергові заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, за поданням Головного державного санітарного лікаря України та головних державних санітарних лікарів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;
- 6) повідомляють центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, про ризики для здоров'я та благополуччя населення та здійснюють управління такими ризиками в межах компетенції;
- 7) надають пропозиції щодо затвердження державних медико-санітарних нормативів (параметрів безпечності) або відповідних медико-санітарних правил центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
- 8) беруть участь у здійсненні медико-санітарних заходів та заходів щодо готовності, попередження, реагування і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я відповідно до Кодексу цивільного захисту України та інших актів законодавства;
- 9) беруть участь у міжгалузевому співробітництві у сфері громадського здоров'я;
- 10) сприяють науковим дослідженням, впровадженню їх результатів та рекомендацій міжнародних організацій у сфері громадського здоров'я;
- 11) здійснюють інші повноваження у сфері громадського здоров'я, передбачені законом.

Стаття 11. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві органи виконавчої влади:

1) вносять на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад та інших органів місцевого самоврядування пропозиції щодо організації та функціонування системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць;

2) реалізують державну політику в галузі охорони здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення відповідної території, організовують розроблення і виконання регіональних і місцевих програм з питань захисту населення від інфекційних та неінфекційних хвороб, а також беруть участь у розробленні та виконанні державних цільових програм;

3) беруть участь у розробці та затверджують за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, щорічні регіональні плани функціонування та розвитку системи громадського здоров'я;

4) подають інформацію для проведення епідеміологічного нагляду та формування інформаційного фонду громадського здоров'я;

5) забезпечують дотримання принципів системи громадського здоров'я і санітарного законодавства на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

6) забезпечують планування сил і засобів щодо готовності та реагування, як елементу дієвого моніторингу, раннього попередження та протидії загрозам здоров'ю населення та санітарно-епідемічному благополуччю;

7) організовують та здійснюють заходи впливу на детермінанти здоров'я та заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та усунення диспропорцій щодо здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

8) забезпечують виконання стратегій, планів щодо зміцнення здоров'я і профілактики хвороб, організацію та здійснення заходів зміцнення здоров'я та заходів профілактики хвороб на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

9) беруть участь у міжгалузевому співробітництві у сфері громадського здоров'я;

10) сприяють вирішенню питань кадрового, наукового, організаційного, фінансового та іншого забезпечення системи громадського здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

11) створюють регіональні координаційні ради з питань громадського здоров'я як постійно діючі консультативно-дорадчі органи з питань розвитку

програмних заходів громадського здоров'я національного та регіонального рівнів для визначення стратегічних напрямів розвитку регіональних систем громадського здоров'я та затверджують положення їх функціонування;

12) здійснюють взаємодію з науково-дослідними установами з метою посилення спроможності системи громадського здоров'я;

13) здійснюють комунікацію з населенням в інтересах громадського здоров'я;

14) здійснюють інші повноваження в сфері громадського здоров'я, передбачені законом.

Стаття 12. Повноваження органів місцевого самоврядування в системі громадського здоров'я

1. Органи місцевого самоврядування у порядку та в межах повноважень, що визначені законодавством України, приймають рішення з питань, пов'язаних із налагодженням та підтримкою міжсекторальної взаємодії в системі громадського здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, з урахуванням положень цього Закону.

2. Органи місцевого самоврядування:

1) забезпечують проведення медико-санітарних заходів на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, а також беруть участь у ліквідації епідемій та спалахів інфекційних хвороб, у тому числі й щодо вирішення питання фінансового та матеріально-технічного забезпечення цих заходів і робіт;

2) забезпечують збір, обробку та аналіз інформації, що стосується здоров'я населення на відповідній території, та подання такої інформації у встановленому порядку до центрів контролю та профілактики хвороб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

3) беруть участь у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію епідемій, спалахів інфекційних хвороб та їх наслідків;

4) затверджують та фінансують місцеві програми громадського здоров'я, беруть участь у розробці та впровадженні державних і регіональних програм у цій сфері;

5) вирішують інші питання в сфері громадського здоров'я у межах повноважень, визначених законом.

Стаття 13. Права та обов'язки суб'єктів господарювання

1. Підприємства, установи і організації мають право на:

1) одержання від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також відповідних органів і закладів охорони здоров'я

інформації про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію, державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила;

2) відшкодування збитків, завданих їм внаслідок порушення вимог санітарного законодавства суб'єктами господарської діяльності та громадянами.

Рішення і дії посадових осіб органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також громадян, якими порушено права суб'єктів господарської діяльності чи громадян з питань забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя, можуть бути оскаржені в порядку, встановленому законом та/або в судовому порядку.

2. Суб'єкти господарювання зобов'язані:

1) виконувати вимоги санітарного законодавства;

2) здійснювати медико-санітарні заходи, розроблені уповноваженим органом у сфері громадського здоров'я;

3) виконувати приписи, розпорядження посадових осіб уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я, центральних та місцевих органів виконавчої влади, що здійснюють державний нагляд (контроль) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя;

4) усувати за поданням посадових осіб уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я, органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері від роботи, навчання, відвідування закладів освіти осіб, які є носіями збудників інфекційних хвороб, хворих на небезпечні для оточуючих інфекційні хвороби, або осіб, які були в контакті з такими хворими, з виплатою у встановленому законодавством порядку допомоги з соціального страхування, а також осіб, які ухиляються від обов'язкового медичного огляду або щеплення проти інфекційних хвороб, згідно із законодавством;

5) негайно інформувати уповноважений орган у сфері громадського здоров'я про надзвичайні події в сфері громадського здоров'я;

6) відшкодовувати у встановленому порядку працівникам та іншим фізичним особам шкоду, завдану їх здоров'ю внаслідок порушення вимог санітарного законодавства.

3. Обов'язки суб'єктів господарювання у сфері захисту населення від інфекційних хвороб та інших ризиків для здоров'я щодо забезпечення населення доброякісними, безпечними для здоров'я харчовими продуктами та питною водою, запобігання забрудненню збудниками інфекційних хвороб відкритих водойм і ґрунту, утримання в належному санітарному стані територій населених пунктів, місць масового відпочинку населення, рекреаційних зон тощо визначаються державними медико-санітарними правилами та іншими нормативно-правовими актами.

4. Суб'єкти господарювання та громадяни забезпечують проведення профілактичних дезінфекційних заходів у жилих, виробничих та інших приміщеннях (будівлях) і на земельних ділянках, що належать їм на праві власності чи надані в користування, здійснюють інші заходи з метою недопущення розмноження гризунів і комах у приміщеннях (будівлях) і на земельних ділянках.

5. Власники, а також керівники та інші посадові особи суб'єктів господарювання зобов'язані в межах своїх повноважень сприяти у здійсненні заходів щодо захисту населення від інфекційних хвороб та інших ризиків для здоров'я.

Стаття 14. Права та обов'язки фізичних осіб

1. Кожен має право на:

1) безпечні для здоров'я і життя харчові продукти, питну воду, умови праці, навчання, виховання, побуту, дозвілля, відпочинку та навколишнє природне середовище;

2) участь у розробці, обговоренні та громадській експертизі проектів програм і планів розвитку системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя, внесення пропозицій з цих питань до відповідних органів;

3) відшкодування шкоди, завданої їх здоров'ю внаслідок порушення суб'єктами господарювання та громадянами вимог санітарного законодавства;

4) достовірну і своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, здоров'я населення, а також про наявні та можливі фактори ризику для здоров'я та їх ступінь.

2. Особи, які хворіють на інфекційні хвороби чи є бактеріоносіями, мають право на повну оплату за рахунок коштів Державного бюджету України необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, пов'язаних з лікуванням інфекційної хвороби, в межах програми державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення.

3. Іноземцям та особам без громадянства, які хворіють на інфекційні хвороби чи є бактеріоносіями, медична допомога надається в порядку, встановленому цим Законом та міжнародними договорами України.

4. Фізичні особи зобов'язані:

1) піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;

2) брати участь у проведенні медико-санітарних заходів;

3) проходити обов'язкові медичні огляди та робити щеплення у передбачених законодавством випадках;

4) виконувати розпорядження та вказівки посадових осіб при здійсненні ними медико-санітарних заходів;

5) виконувати інші обов'язки, передбачені санітарним законодавством.

5. Особи, які хворіють на інфекційні хвороби чи є бактеріоносіями, зобов'язані:

1) виконувати вимоги медичних працівників для запобігання поширенню інфекційних хвороб;

2) виконувати вимоги медичних працівників щодо порядку та умов лікування, дотримуватися режиму роботи закладів охорони здоров'я та наукових установ, у яких вони лікуються.

Розділ III

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ НАГЛЯД ТА ГОТОВНІСТЬ ДО РЕАГУВАННЯ

Стаття 15. Епідеміологічний нагляд та інформаційний фонд громадського здоров'я

1. Епідеміологічний нагляд проводиться з метою вивчення, оцінки і прогнозу санітарно-епідемічної ситуації, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між станом здоров'я населення та впливом на нього факторів середовища життєдіяльності, розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень у сфері громадського здоров'я.

2. Епідеміологічний нагляд проводиться за такими напрямками:

- 1) народжуваність та смертність населення;
- 2) інфекційні хвороби;
- 3) неінфекційні хвороби;
- 4) соціальне та психічне здоров'я;
- 5) здоров'я матері та дитини, репродуктивне здоров'я;
- 6) впливу стану навколишнього природного середовища на здоров'я населення;
- 7) професійні хвороби та охорона праці;
- 8) травматизм і насильство;
- 9) інфекції, що передаються при наданні медичної допомоги;
- 10) антимікробна резистентність;
- 11) імунопрофілактика;
- 12) інші напрямки, визначені порядком здійснення епідеміологічного нагляду.

3. За даними епідеміологічного нагляду уповноважений орган у сфері громадського здоров'я формує інформаційний фонд громадського здоров'я. Складовими частинами інформаційного фонду громадського здоров'я також є дані з систем моніторингу довкілля, безпечності та якості

харчових продуктів, непродовольчих товарів та заходів щодо зміцнення здоров'я.

4. Інформаційний фонд громадського здоров'я є відкритою інформаційною базою даних, що розміщується на офіційному сайті уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я та використовується для:

- 1) виявлення небезпечних чинників та оцінки ризиків для здоров'я населення;
- 2) прогнозування стану здоров'я населення і середовища життєдіяльності людини;
- 3) розроблення невідкладних і довгострокових заходів щодо запобігання та усунення впливу небезпечних чинників на стан здоров'я населення;
- 4) підготовки пропозицій щодо поліпшення діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя.

5. Відкритий доступ до відомостей, які можуть містити таємницю про стан здоров'я, надається після їх знеособлення.

6. Порядок здійснення епідеміологічного нагляду та положення про інформаційний фонд громадського здоров'я затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Санітарна охорона території України від занесення інфекційних хвороб, що мають міжнародне значення

1. Санітарна охорона території України забезпечується проведенням медико-санітарних заходів у пунктах пропуску через державний кордон та на всій території України.

2. Медичний (санітарний) огляд у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюють заклади охорони здоров'я, визначенні центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

3. Пропуск через державний кордон України пасажирів, екіпажів, бригад тощо, серед яких є особи з симптомами інфекційних хвороб, дозволяється після проведення медичного огляду цих осіб.

4. Дипломатичні представництва, консульські установи, торговельні представництва України за кордоном у разі виникнення в країнах їх перебування інфекційних хвороб, що мають міжнародне значення, терміново повідомляють про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. З урахуванням епідемічної ситуації Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я може встановити тимчасові обмеження та особливі умови щодо транспортного сполучення з цими

країнами, в'їзду в Україну іноземців та осіб без громадянства з цих країн, а також виїзд громадян України до цих країн.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я оприлюднює списки країн із неблагополучною епідемічною ситуацією, а також перелік інфекційних хвороб та інших подій, що потребують проведення медико-профілактичних заходів у разі здійснення міжнародної поїздки до таких країн.

Виїзд громадян України до країн, перебування в яких пов'язане з високим ризиком захворювання на інфекційні хвороби, дозволяється після проведення їм відповідних профілактичних щеплень за епідемічними показами.

Перелік контингентів осіб, яким відповідні профілактичні щеплення за епідемічними показами проводяться за кошти державного бюджету, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, в календарі щеплень.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, разом з компетентним органом у сфері громадського здоров'я та іншими центральними органами виконавчої влади в межах їх компетенції проводить періодичний моніторинг виконання Міжнародних медико-санітарних правил. За результатами такого моніторингу розробляються і оприлюднюються періодичні звіти.

7. Для швидкого оповіщення про серйозні транскордонні загрози здоров'ю, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я забезпечує інтеграцію системи епідеміологічного нагляду до системи раннього попередження та реагування, що діє в Європейському Союзі.

Стаття 17. Облік та реєстрація інфекційних хвороб

1. Облік інфекційних хвороб базується на системі обов'язкової реєстрації кожного їх випадку незалежно від місця і обставин виявлення та оперативного (екстреного) повідомлення про уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я.

2. Заклади охорони здоров'я усіх форм власності та фізичні особи - підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, ведуть реєстрацію та облік інфекційних хвороб і подають відповідні статистичні звіти та оперативне (екстрене) повідомлення до уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я.

3. Порядок реєстрації інфекційних хвороб, ведення їх обліку та звітності встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

4. Заклади охорони здоров'я усіх форм власності та фізичні особи - підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики у разі виявлення хворого на інфекційну хворобу зобов'язані вжити заходів для його ізоляції, надати медичну допомогу, за необхідності організувати проведення поточних дезінфекційних заходів, терміново повідомити уповноважений орган у сфері громадського здоров'я та організувати, за необхідності, госпіталізацію хворого до відповідного закладу охорони здоров'я. У випадку виявлення особливо небезпечної або небезпечної інфекційної хвороби та неможливості дотримання вимог безпеки для хворого, інших пацієнтів та працівників закладу необхідно організувати госпіталізацію до іншого закладу охорони здоров'я, який відповідає таким вимогам.

5. Медичні працівники зобов'язані надавати хворим на інфекційні хвороби і бактеріоносіям та (або) їх законним представникам інформацію про небезпеку зараження оточуючих і про вимоги санітарно-протиепідемічних правил і норм, яких слід дотримуватися з метою недопущення поширення захворювання. Хворі на особливо небезпечні та небезпечні інфекційні хвороби та бактеріоносії збудників цих хвороб, крім того, повинні бути попереджені про відповідальність за недотримання санітарно-протиепідемічних правил і норм та зараження інших осіб, про що в медичні документи цих хворих і бактеріоносіїв вноситься відповідний запис, який підписують лікуючий лікар, хворий чи бактеріоносій та (або) його законний представник.

6. Перелік особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб, порядок госпіталізації, лікування та медичного нагляду за хворими на інфекційні хвороби, контактними особами та бактеріоносіями, умови їх перебування у відповідних закладах охорони здоров'я та наукових установах установлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

7. У разі якщо бактеріоносіями є особи, робота яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, такі особи за їх згодою тимчасово переводяться на роботу, не пов'язану з ризиком поширення інфекційних хвороб. Якщо зазначених осіб перевести на іншу роботу неможливо, вони відсторонюються від роботи в порядку, встановленому законом. На період відсторонення від роботи цим особам виплачується допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Стаття 18. Робота в осередках інфекційних хвороб

1. Перелік інфекційних хвороб, кожен випадок яких підлягає обов'язковому епідеміологічному обстеженню незалежно від місця виникнення та порядок епідеміологічного обстеження затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. У закладах освіти і дитячих закладах оздоровлення та відпочинку обов'язковому епідеміологічному обстеженню підлягає кожен випадок будь-якої інфекційної хвороби.

2. Межі осередків інфекційних хвороб визначаються фахівцями уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я на підставі результатів їх епідеміологічного обстеження. При наявності обґрунтувань, що межі осередку інфекційної хвороби знаходяться на території або в приміщеннях, які використовуються суб'єктом господарювання для провадження господарської діяльності, до остаточного визначення межі осередку інфекційної хвороби залучається посадова особа органу державного нагляду (контролю).

3. Створення, зберігання та своєчасне оновлення необхідного запасу лікарських засобів, медичних імунобіологічних препаратів, дезінфекційних засобів тощо на випадок використання в осередку інфекційної хвороби забезпечує уповноважений орган у сфері громадського здоров'я.

4. Роботи в осередках інфекційних хвороб (епідеміологічне обстеження, лікувальні, медико-санітарні заходи, у тому числі дезінфекційні) належать до робіт з особливо шкідливими та шкідливими умовами праці. Перелік посад медичних та інших працівників, які безпосередньо зайняті на роботах із шкідливими та особливо шкідливими умовами праці в осередках інфекційних хвороб, визначається Кабінетом Міністрів України. На цих працівників поширюються встановлені законодавством умови оплати праці, заходи соціального захисту, пільги та компенсації.

5. Роботодавці забезпечують працівників, які виконують роботи в осередках інфекційних хвороб засобами індивідуального захисту з урахуванням особливостей інфекційної хвороби, факторів передачі інфекції та виконуваної роботи.

6. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та фізичні особи зобов'язані всебічно сприяти проведенню робіт в осередках інфекційних хвороб, оперативно надавати працівникам, які їх виконують, достовірну інформацію щодо санітарно-епідемічної ситуації, а в необхідних випадках забезпечувати їх транспортом, засобами зв'язку, приміщеннями для роботи та відпочинку, продуктами харчування, спеціальним одягом, взуттям, захисними засобами та засобами для санітарної обробки тощо.

7. Умови і розміри оплати праці, додаткові соціальні гарантії для медичних та інших працівників, які надають медичну допомогу хворим на інфекційні хвороби, працюють із живими збудниками інфекційних хвороб та в осередках інфекційних хвороб, виконують інші роботи, пов'язані з високим ризиком зараження збудниками інфекційних хвороб, встановлюються відповідно до законодавства.

Стаття 19. Порядок епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб

1. Усі епідемії та спалахи інфекційних хвороб підлягають епідеміологічному розслідуванню з метою встановлення причин їх виникнення, факторів передачі інфекції, визначення меж осередків

інфекційних хвороб та масштабів поширення епідемії чи спалаху інфекційної хвороби, вжиття заходів щодо їх локалізації та ліквідації, а також виявлення осіб, винних у виникненні епідемії чи спалаху інфекційної хвороби.

2. Проведення розслідувань епідемії та спалаху інфекційних хвороб здійснюються фахівцями уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я із залученням посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері.

3. У разі, якщо було встановлено особу винну в порушенні вимог санітарного законодавства, що призвело до поширення інфекційної хвороби, витрати пов'язані із проведенням епідеміологічного розслідування, включаючи вартість лабораторних досліджень, обстежень, випробувань, токсикологічних, епідеміологічних, гігієнічних та інших видів оцінок, а також витрати, пов'язані з ліквідацією їх наслідків, включаючи здійснення медико-санітарних заходів, дезактивації, дезінфекції, дезінсекції, дератизації, обстеження осіб, що перебувають у контакті з інфекційними хворими, профілактичних щеплень, інших робіт і витрат а також збитки, завдані за рахунок заподіяної шкоди життю, здоров'ю та майну потерпілих юридичних та фізичних осіб (далі витрати та збитки) відшкодовуються винною юридичною чи фізичною особою добровільно або у судовому порядку. У випадку неможливості встановити таку юридичну чи фізичну особу, витрати та збитки покриваються за рахунок Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

4. Порядок проведення епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб і методика розрахунку витрат та порядок визначення розміру збитків затверджується Кабінетом Міністрів України.

5. За період роботи по ліквідації епідемій і спалахів інфекційних хвороб, а також в осередках особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб посадові оклади медичним та іншим працівникам встановлюються в порядку і розмірах, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері трудових відносин та соціального захисту населення.

6. Медичні та інші працівники, задіяні в осередках особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб, мають право на додаткові соціальні гарантії в порядку, встановленому законодавством.

Стаття 20. Карантин

1. Карантин встановлюється та відміняється Кабінетом Міністрів України. Питання про встановлення карантину порушує перед Кабінетом Міністрів України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я за поданням Головного державного санітарного лікаря України.

2. Рішення про встановлення карантину, а також про його відміну негайно доводиться до відома населення відповідної території через засоби масової інформації.

3. У рішенні про встановлення карантину зазначаються обставини, що призвели до цього, визначаються межі території карантину, затверджуються необхідні медико-санітарні та інші заходи, їх виконавці та терміни проведення, визначаються підстави та порядок обов'язкової самоізоляції, обсервації, госпіталізації до спеціалізованих закладів охорони здоров'я, встановлюються тимчасові обмеження прав фізичних і юридичних осіб та додаткові обов'язки, що покладаються на них. Карантин встановлюється на період, необхідний для ліквідації епідемії чи спалаху особливо небезпечної інфекційної хвороби. На цей період можуть змінюватися режими роботи підприємств, установ, організацій, вноситися інші необхідні зміни щодо умов їх виробничої та іншої діяльності.

4. Координація проведення заходів в межах встановленого карантину здійснюється головними державними санітарними лікарями Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

5. Організація та контроль за дотриманням встановленого на території карантину правового режиму, своєчасним і повним проведенням медико-санітарних заходів покладаються на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

6. На територіях, де встановлено карантин, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування надається право:

1) залучати підприємства, установи, організації незалежно від форм власності до виконання заходів з локалізації та ліквідації епідемії чи спалаху інфекційної хвороби;

2) залучати для тимчасового використання транспортні засоби, будівлі, споруди, обладнання, інше майно підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, необхідне для здійснення профілактичних і протиепідемічних заходів, із наступним повним відшкодуванням у встановленому законом порядку його вартості або витрат, пов'язаних з його використанням;

3) установлювати особливий режим в'їзду на територію карантину, переміщення та виїзду з неї громадян і транспортних засобів, а у разі необхідності - проводити санітарний огляд речей, багажу, транспортних засобів та вантажів;

4) установлювати особливий порядок проведення медико-санітарних, у тому числі дезінфекційних, та інших заходів;

5) створювати на в'їздах і виїздах із території карантину, окремих адміністративно-територіальних одиниць контрольно-пропускні пункти, залучати в установленому порядку для роботи в цих пунктах військовослужбовців, працівників, матеріально-технічні та транспортні

засоби підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, частин та підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку.

7. У разі встановлення карантину місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування організовують на території карантину роботу тимчасових спеціалізованих закладів охорони здоров'я з особливим протиепідемічним режимом - спеціалізовані лікарні, ізолятори, обсерватори, використовуючи для цього приміщення закладів охорони здоров'я, оздоровчих, навчальних закладів тощо. Порядок створення та функціонування тимчасових спеціалізованих закладів охорони здоров'я з особливим протиепідемічним режимом встановлюється Кабінетом Міністрів України.

8. Обов'язковій госпіталізації до стаціонарних або тимчасових спеціалізованих закладів охорони здоров'я підлягають хворі на особливо небезпечні та небезпечні інфекційні хвороби, а також особи з симптомами таких хвороб у випадках встановлених в рішенні про встановлення карантину.

9. На період самоізоляції, обсервації, перебування в спеціалізованих закладах охорони здоров'я працівникам видається листок непрацездатності, який оплачується в розмірах і порядку, встановлених законодавством для осіб, визнаних тимчасово непрацездатними внаслідок захворювання.

Стаття 21. Обмежувальні протиепідемічні заходи

1. Обмежувальні протиепідемічні заходи встановлюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за поданням головного державного санітарного лікаря Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя у разі, коли в окремому населеному пункті, у дитячому виховному, навчальному чи оздоровчому закладі виник спалах інфекційної хвороби або склалася неблагополучна епідемічна ситуація, що загрожує поширенням інфекційних хвороб. Обмежувальні протиепідемічні заходи застосовуються до суб'єктів господарювання, що провадять ті види господарської та іншої діяльності, що сприяли, сприяють та можуть сприяти поширенню інфекційних хвороб.

2. Види і тривалість обмежувальних протиепідемічних заходів встановлюються залежно від особливостей перебігу інфекційної хвороби, стану епідемічної ситуації та обставин, що на неї впливають.

3. Якщо за результатами епідеміологічного нагляду встановлено, що бездіяльність або запровадження недостатніх обмежувальних протиепідемічних заходів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування несе загрозу погіршення епідемічної ситуації, Головний державний санітарний лікар України ініціює скликання невідкладного засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій для прийняття відповідних рішень.

Стаття 22. Види і порядок проведення дезінфекційних заходів

1. Дезінфекційні заходи поділяються на такі види:

1) профілактичні дезінфекційні заходи - заходи, що проводяться у жилих, виробничих, навчальних, санітарно-побутових та інших приміщеннях, будівлях і спорудах, на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, в інших можливих місцях розмноження переносників збудників інфекційних хвороб. Профілактичні дезінфекційні заходи проводяться не рідше двох разів на рік - навесні та восени.

Профілактичні дезінфекційні заходи проводяться суб'єктами господарювання на підставі відповідних договорів з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності або фізичними особами;

2) поточні дезінфекційні заходи - заходи, що систематично проводяться у закладах охорони здоров'я, на об'єктах громадського харчування та на підприємствах харчової промисловості, у приміщеннях масового перебування людей (підприємства побутового обслуговування населення, навчальні та культурно-освітні заклади тощо), а також у жилих приміщеннях під час перебування в них інфекційних хворих чи бактеріоносіїв. Поточні дезінфекційні заходи проводяться декілька разів на день залежно від епідемічної ситуації.

Поточні дезінфекційні заходи проводяться працівниками відповідних підприємств, установ організацій, а в жилих приміщеннях - хворими на інфекційні хвороби, бактеріоносіями, членами їх сімей тощо;

3) заключні дезінфекційні заходи - заходи, що проводяться в осередку інфекційної хвороби після видалення з нього джерела інфекції.

2. Порядок проведення профілактичних, поточних і заключних дезінфекційних заходів встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, з урахуванням особливостей збудників інфекційних хвороб, факторів передачі інфекції тощо.

Стаття 23. Готовність та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я

1. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я можуть бути зумовлені небезпечною подією або безпосередньою загрозою небезпечної події техногенного, природного, соціального, воєнного чи іншого характеру.

2. Заходи готовності, запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я здійснюються функціональними і територіальними підсистемами єдиної державної системи

цивільного захисту відповідно до Кодексу цивільного захисту України з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

3. Облік надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я та аналіз їх наслідків здійснюються уповноваженим органом у сфері громадського здоров'я.

4. Класифікація надзвичайних подій у сфері громадського здоров'я здійснюється відповідно до Кодексу цивільного захисту України та інших актів законодавства.

5. У разі запровадження режиму надзвичайної ситуації, режиму надзвичайного стану або інших режимів, встановлених законодавством, на відповідних територіях для регулювання діяльності органів влади, суб'єктів господарювання та громадян тимчасово на термін дії відповідного режиму у разі неможливості забезпечення дотримання державних медико-санітарних нормативів та евакуації людей, замість державних медико-санітарних нормативів та правил можуть застосовуватися відповідні допустимі параметри впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях.

6. Введення в дію допустимих параметрів впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях здійснюється шляхом включення відповідних положень у рішення про введення режиму надзвичайної ситуації або режиму надзвичайного стану.

7. Фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету приймаються Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання відповідно до рівня надзвичайної ситуації.

Розділ IV. ЗАХИСТ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Стаття 24. Засади захисту здоров'я населення

1. Захист здоров'я охоплює комплекс регуляторних, адміністративних, організаційних та інших заходів, які спрямовані на забезпечення охорони навколишнього середовища, охорони праці, безпеки та якості харчових продуктів, безпеки нехарчової продукції, безпеки дорожнього руху, безпеки пацієнтів, біологічної безпеки та безпеки в інших визначених законом сферах, які стосуються громадського здоров'я.

2. Реалізація захисту здоров'я у відповідних сферах забезпечується:

1) нормативним регулюванням кожної сфери захисту здоров'я;

2) здійсненням процедур оцінки, управління та повідомлення про ризики у кожній сфері захисту здоров'я та наявністю відповідних засобів та ресурсів для здійснення таких процедур;

3) встановленням державних медико-санітарних правил та нормативів у кожній сфері захисту здоров'я та здійсненням державного нагляду (контролю) за їх дотриманням;

4) встановленням і застосуванням заходів відповідальності за порушення державних медико-санітарних правил та нормативів у кожній сфері захисту здоров'я;

5) проведенням інших заходів необхідних для захисту здоров'я відповідно до закону.

Стаття 25. Медико-санітарні вимоги безпеки для здоров'я і життя людини до водних об'єктів та питної води

1. Водні об'єкти, що використовуються у цілях питного та господарсько-побутового водопостачання, а також у лікувальних, оздоровчих та рекреаційних цілях, у тому числі водні об'єкти, розташовані в межах міських і сільських населених пунктів, не повинні бути джерелами біологічних, хімічних і фізичних факторів шкідливого впливу на людину.

2. Критерії безпеки для людини водних об'єктів, у тому числі гранично допустимі концентрації у воді хімічних, біологічних речовин, мікроорганізмів, рівень радіаційного фону встановлюються санітарним законодавством і визначаються державними медико-санітарними нормативами та правилами.

3. Повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, органів влади Автономної Республіки Крим, а також права та обов'язки суб'єктів господарювання та громадян щодо санітарної охорони водних об'єктів визначаються Водним кодексом України.

4. Правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, спрямовані на гарантоване забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою, як складової санітарно-епідемічного благополуччя, визначаються законом.

Стаття 26. Медико-санітарні вимоги безпеки для здоров'я і життя людини до атмосферного повітря

1. Атмосферне повітря у населених пунктах, рекреаційних зонах, а також повітря у жилих та виробничих приміщеннях, у навчальних, лікувально-профілактичних та інших закладах, інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей не повинно здійснювати шкідливий вплив на людину.

2. Критерії безпеки для людини атмосферного повітря у населених пунктах, рекреаційних зонах, а також повітря у жилих та виробничих приміщеннях, у навчальних, лікувально-профілактичних та інших закладах, інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей, в тому числі

гранично допустимі концентрації (рівні) хімічних, біологічних речовин та мікроорганізмів у повітрі, визначаються державними медико-санітарними нормативами та правилами.

3. Суб'єкти господарювання та громадяни при здійсненні своєї діяльності зобов'язані вживати необхідних заходів щодо запобігання та усунення причин забруднення атмосферного повітря, фізичного впливу на атмосферу в населених пунктах, рекреаційних зонах, а також повітря у жилих та виробничих приміщеннях, у навчальних, лікувально-профілактичних та інших закладах, інших місцях тривалого чи тимчасового перебування людей.

4. Правові і організаційні основи та екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря, як складової санітарно-епідемічного благополуччя, визначаються законом.

Стаття 27. Медико-санітарні вимоги безпеки для здоров'я і життя людини у містобудівній діяльності

1. У режимах забудови територій, визначених для містобудівних потреб, встановлених у генеральних планах населених пунктів, планах зонування та детальних планах територій повинно передбачатися створення безпечних умов для життя і здоров'я населення шляхом реалізації планувальних заходів щодо попередження та усунення шкідливого впливу на населення факторів середовища життєдіяльності.

2. При нормативному регулюванні планування та забудови територій повинні враховуватись вимоги державних медико-санітарних нормативів та правил.

3. У технологічних процесах та під час здійснення будівельно-монтажних робіт на будь-яких об'єктах забороняється виробництво і використання азбесту незалежно від виду, а також азбестовмісних виробів і матеріалів. Заходи безпеки і захисту від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест визначаються державними медико-санітарними правилами.

4. Організація дорожнього руху, проектування, розміщення, будівництво, реконструкція об'єктів інфраструктури дорожнього руху та інші пов'язані види діяльності повинні здійснюватися відповідно до вимог щодо безпеки для здоров'я та життя населення і вимог державних медико-санітарних нормативів та правил, державних будівельних норм.

5. Експертиза проектів будівництва проводиться відповідно до закону .

Стаття 28. Медико-санітарні вимоги безпеки для здоров'я і життя людини до ґрунтів, утримання територій населених пунктів

1. У ґрунтах населених пунктів вміст потенційно небезпечних для людини хімічних і біологічних речовин, біологічних і мікробіологічних

організмів, а також рівень радіаційного фону не повинен перевищувати державні медико-санітарні нормативи.

2. Утримання територій населених пунктів повинно відповідати вимогам державних медико-санітарних правил. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та громадяни зобов'язані утримувати надані в користування чи належні їм на праві власності земельні ділянки і території відповідно до вимог санітарного законодавства.

3. Відходи виробництва та споживання підлягають збиранню, перевезенню, зберіганню, обробленню, утилізації, видаленню, знешкодженню та захороненню, умови і способи яких повинні бути безпечними для здоров'я людини згідно із вимогами державних медико-санітарних нормативів та правил.

4. Правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні засади благоустрою населених пунктів, діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, сортуванням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, як складовими санітарно-епідемічного благополуччя, визначаються законом.

Стаття 29. Забезпечення радіаційної безпеки та протирадіаційного захисту

1. Суб'єкти господарювання, що виробляють, зберігають, транспортують, використовують радіоактивні речовини та джерела іонізуючих випромінювань, здійснюють їх захоронення, знищення чи утилізацію, зобов'язані дотримувати норм радіаційної безпеки, відповідних державних медико-санітарних нормативів та правил, а також норм, установлених іншими актами законодавства, що містять вимоги радіаційної безпеки.

2. Органи влади та органи місцевого самоврядування вживають протирадонові заходи в ендемічних зонах та на територіях населених місць.

3. Особливості забезпечення радіаційної безпеки та протирадіаційного захисту як складової санітарно-епідемічного благополуччя визначаються законом.

Стаття 30. Медико-санітарні вимоги безпеки для здоров'я і життя людини до житлових приміщень

1. Житлові приміщення по площі, плануванню, освітленості, інсоляції, мікроклімату, повітрообміну, стану повітря, за рівнями шуму, вібрації, іонізуючих та неіонізуючих випромінювань повинні відповідати вимогам визначеними державними медико-санітарними нормативами та правилами з метою забезпечення безпечних і нешкідливих умов проживання незалежно від його терміну цього проживання.

2. Заселення житлових приміщень, визнаних відповідно до вимог санітарного законодавства непридатними для проживання, так як і надання громадянам для постійного або тимчасового проживання нежитлових приміщень не допускається.

3. Утримання житлових приміщень повинно відповідати вимогам визначеними державними медико-санітарними нормативами та правилами.

4. Правові і організаційні основи в галузі експлуатації житлових приміщень, як складової санітарно-епідемічного благополуччя, визначаються законом.

Стаття 31. Захист населення від шкідливого впливу шуму

1. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та громадяни при здійсненні будь-яких видів діяльності з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму зобов'язані:

1) здійснювати відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, визначених державними медико-санітарними нормативами та правилами;

2) забезпечувати під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, культури, при проведенні концертів, дискотек, масових святкових і розважальних заходів тощо рівні звучання звуковідтворювальної апаратури та музичних інструментів у приміщеннях і на відкритих площах, а також рівні шуму в прилеглих до них жилих і громадських будівлях, що не перевищують рівнів, визначених державними медико-санітарними нормативами та правилами;

3) вживати заходів щодо недопущення перевищення рівнів шуму, а також шкідливого впливу інших фізичних факторів, зокрема під час руху автомобільного транспорту в населених пунктах

4) вживати заходів щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, установлених державними медико-санітарними нормативами, в таких приміщеннях і на таких територіях (захищені об'єкти):

жилих будинків і прибудинкових територіях;

закладів охорони здоров'я, санаторно-курортних закладів, будинків-інтернатів, закладів освіти, культури;

готелів і гуртожитків;

розташованих у межах населених пунктів закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу;

інших будівель і споруд, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

парків, скверів, зон відпочинку, розташованих на території мікрорайонів і груп житлових будинків;

вживати заходів щодо недопущення перевищення рівнів шуму, а також шкідливого впливу інших фізичних факторів, зокрема під час руху автомобільного транспорту в населених пунктах.

2. Шум на захищених об'єктах при здійсненні будь-яких видів діяльності не повинен перевищувати рівнів, установлених державними медико-санітарними нормативами для відповідного часу доби.

3. У нічний час, із двадцять другої до восьмої години на захищених об'єктах забороняються гучний спів і викрики, користування звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів.

4. Проведення на захищених об'єктах ремонтних робіт, що супроводжуються шумом, забороняється у робочі дні з двадцять першої до восьмої години, а у святкові та неробочі дні - цілодобово. Власник або орендар приміщень, у яких передбачається проведення ремонтних робіт, зобов'язаний повідомити мешканців прилеглих квартир про початок зазначених робіт. За згодою мешканців усіх прилеглих квартир ремонтні та будівельні роботи можуть проводитися також у святкові та неробочі дні. Шум, що утворюється під час проведення будівельних робіт, не повинен перевищувати державних медико-санітарних нормативів цілодобово.

5. Передбачені частинами другою, третьою та четвертою цієї статті вимоги щодо додержання тиші та обмежень певних видів діяльності, що супроводжуються шумом, не поширюються на випадки:

1) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму за межі таких приміщень;

2) попередження та/або ліквідації наслідків аварій, стихійного лиха, інших надзвичайних ситуацій;

3) надання невідкладної допомоги, попередження або припинення правопорушень;

4) попередження крадіжок, пожеж, а також виконання завдань цивільної оборони;

5) проведення зборів, мітингів, демонстрацій, походів, інших масових заходів, про які завчасно сповіщено органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування;

6) роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність жилих і громадських будівель, за умов ужиття вичерпних заходів щодо

максимального обмеження проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

7) відзначення встановлених законом святкових і неробочих днів, днів міст, інших свят відповідно до рішення місцевої ради, проведення спортивних змагань;

8) проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів у заборонений час за погодженням із уповноваженим органом місцевого самоврядування в порядку, передбаченому правилами додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях.

6. Органи місцевого самоврядування затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні, заповідні тощо) установлюються заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворенням шуму, а також установлюється порядок проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів.

7. Органи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері забезпечують контроль за додержанням керівниками та посадовими особами суб'єктів господарювання, а також громадянами правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму.

Стаття 32. Медико-санітарні вимоги до умов виховання та навчання

1. При організації та здійсненні освітніх процесів, повинні бути забезпечені умови, що відповідають вимогам санітарного законодавства та здійснюватися заходи, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, виховання у відповідних груп населення прихильності до здорового способу життя та дотримання вимог визначених в державних медико-санітарних нормативах та правилах.

2. Використання технічних, аудіовізуальних та інших засобів виховання і навчання, навчальних меблів, навчальної та іншої видавничої продукції для дітей здійснюється за умови їх відповідності вимогам безпечності, які встановлені технічними регламентами.

4. Органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, власники і адміністрація навчально-виховних закладів та громадяни, які організують або здійснюють навчальні та виховні процеси, зобов'язані забезпечити для цього умови, що відповідають вимогам державних медико-санітарних нормативів та правил, здійснювати заходи, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, промоцію здорового способу життя.

5. Зарахування дітей до закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку проводиться за наявності відповідного витягу з медичної картки закладу охорони здоров'я, в якому дитина перебуває під медичним наглядом. Витяг з медичної картки видається на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі, а також якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень.

6. Дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку забороняється. У разі якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушенням установлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, при благополучній епідемічній ситуації за рішенням консилиуму відповідних лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного закладу освіти і дитячого закладу оздоровлення та відпочинку та відвідувати його.

7. Порядок проведення медичних оглядів дітей і форма витягу з медичної картки для прийому їх до закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

8. Працівники закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам з метою виявлення хворих на інфекційні хвороби та бактеріоносіїв у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

9. Працівники закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку зобов'язані:

1) вести постійне спостереження за станом здоров'я дітей, а в разі виявлення хворого з ознаками інфекційної хвороби - вжити заходів для його ізоляції від здорових дітей та негайно повідомити про цей випадок відповідний заклад охорони здоров'я;

2) систематично проводити гігієнічне навчання та виховання дітей;

3) популяризувати здоровий спосіб життя та заходи профілактики інфекційних хвороб серед батьків.

Стаття 33. Медико-санітарні вимоги до умов праці

1. Умови праці, робоче місце і трудовий процес не повинні шкідливо впливати на людину. Вимоги до забезпечення безпечних для людини умов праці визначаються державними медико-санітарними нормативами та правилами.

2. Суб'єкти господарювання зобов'язані здійснювати медико-санітарні заходи щодо забезпечення безпечних для людини умов праці та виконання

вимог санітарного законодавства до виробничих процесів і технологічного устаткування, організації робочих місць, режиму праці, організації попередніх та періодичних медичних оглядів, відпочинку та побутового обслуговування працівників з метою попередження професійних хвороб та інфекційних хвороб пов'язаних з умовами праці.

3. Правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із реалізацією конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, як складової безпеки середовища життєдіяльності, санітарно-епідемічного благополуччя, визначаються законом.

Стаття 34. Біологічна безпека та біологічний захист

1. Робота з патогенами і токсинами повинна здійснюватися відповідно до вимог щодо безпеки для здоров'я та життя населення і вимог державних медико-санітарних нормативів та правил стосовно запобігання неумисному потраплянню людини під дію патогенів і токсинів чи їх випадковому вивільненню.

2. Вимоги щодо безпеки для здоров'я і життя людини до використання, застосування, утилізації, знешкодження та інших пов'язаних видів робіт з патогенами і токсинами встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють роботу з біологічними агентами і токсинами, повинні подати повідомлення про початок робіт із біологічними агентами і токсинами перед початком робіт в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

4. Держава забезпечує регулювання та реалізацію заходів щодо запобігання незаконному доступу до цінних біологічних матеріалів, їх незаконному чи неналежному використанню.

5. Особливості здійснення заходів біологічного захисту встановлюється законодавством.

Стаття 35. Захист медичних та інших працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб

1. Захворювання на інфекційні хвороби медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб (надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, роботи з живими збудниками та в осередках інфекційних хвороб, дезінфекційні заходи тощо), належать до професійних захворювань.

2. Працівники державних і комунальних закладів охорони здоров'я та державних наукових установ підлягають обов'язковому державному страхуванню на випадок захворювання на інфекційну хворобу у випадках, в порядку та на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

3. Роботодавці зобов'язані забезпечити працівників закладів охорони здоров'я необхідними профілактичними щепленнями, засобами захисту від інфекційних хвороб та впроваджувати компоненти інфекційного контролю.

4. За порушення вимог щодо забезпечення працівників профілактичними щепленнями та засобами захисту, роботодавці несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

Стаття 36. Інфекційна безпека пацієнтів

1. Держава забезпечує регулювання та реалізацію заходів, спрямованих на гарантування права на безпечне для життя і здоров'я медичне обслуговування та вирішення інших питань інфекційної безпеки пацієнтів, зокрема:

1) регулювання питань інфекційної безпеки пацієнтів через затвердження галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, державних медико-санітарних нормативів та правил;

2) врахування питань інфекційної безпеки пацієнтів при ліцензуванні господарської діяльності у сфері медичної практики та акредитації закладів охорони здоров'я;

3) встановлення спеціальних вимог інфекційної безпеки до взяття, зберігання, перевезення, використання та пов'язаних видів діяльності щодо крові, її компонентів, органів, тканин та інших анатомічних матеріалів;

4) здійснення процедур моніторингу, оцінки та контролю за дотриманням вимог інфекційної безпеки пацієнтів закладами охорони здоров'я та фізичними особами-підприємцями, які зареєстровані в установленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики;

5) здійснення процедур моніторингу та контролю щодо безпечності медичних виробів і фармацевтичної продукції.

2. Особливості здійснення заходів щодо забезпечення інфекційної безпеки пацієнтів встановлюються законодавством.

Стаття 37. Захист населення від інфекційних хвороб, спільних для тварин і людей (зооантропонозних інфекцій)

1. Захист населення від інфекційних хвороб, спільних для тварин і людей (зооантропонозних інфекцій), забезпечується проведенням ветеринарно-санітарних, протиепізоотичних, медико-санітарних заходів під час догляду за тваринами, виробництва, переробки та реалізації продукції тваринництва,

дотриманням усіма суб'єктами господарювання вимог ветеринарних, державних медико-санітарних нормативів та правил, а також контролем органів державного нагляду (контролю) за їх дотриманням.

2. Обмін інформацією про випадки інфекційних хвороб, спільних для тварин і людей (зооантропонозних інфекцій) між органами та закладами ветеринарної медицини та закладами охорони здоров'я здійснюється за принципом «єдине здоров'я».

РОЗДІЛ V. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я І ПРОФІЛАКТИКА ХВОРОБ

Стаття 38. Засади збереження здоров'я

1. Збереження здоров'я охоплює комплекс заходів, спрямованих на підвищення спроможності населення контролювати своє здоров'я та його детермінанти, а також покращувати показники здоров'я.

2. Збереження здоров'я передбачає:

1) здійснення освітніх, соціально-виховних та інших заходів щодо заохочення до здорового способу життя та підтримання безпечного для здоров'я середовища життєдіяльності і навколишнього природного середовища;

2) спрямування медичного обслуговування на зміцнення здоров'я та забезпечення рівних можливостей для доступу до медичного обслуговування та інших послуг у сфері охорони здоров'я;

3) аналіз детермінантів здоров'я, у тому числі аналіз причин нерівності щодо здоров'я;

4) розроблення та здійснення заходів впливу на детермінанти здоров'я, у тому числі заходів щодо зменшення або усунення негативного впливу на здоров'я різних видів поведінки людини;

5) розроблення та здійснення міжгалузевих заходів щодо зміцнення здоров'я;

6) оцінку впливу заходів, направлених на збереження здоров'я у відповідних сферах, на здоров'я населення.

Стаття 39. Заходи щодо збереження здоров'я та сприяння здоровому способу життя

1. Держава сприяє утвердженню здорового способу життя населення шляхом:

1) поширення наукових знань з питань охорони здоров'я, організації медичного, екологічного і фізичного виховання;

2) формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;

3) розвитку матеріально-технічної бази масового спорту, створення умов для заняття фізкультурою і туризмом;

4) соціально-економічного заохочення осіб, які мають достатній рівень оздоровчої рухової активності, ведуть здоровий спосіб життя і характеризуються низьким ризиком неінфекційних захворювань, належним чином дбають про збереження здоров'я своїх дітей;

5) формування ціннісного ставлення юнацтва та молоді до власного здоров'я, покращення фізичного розвитку та фізичної підготовленості з урахуванням вимог майбутньої професійної діяльності;

6) збільшення кількості загальнодоступних спортивних заходів для активного сімейного відпочинку в місцях масового відпочинку громадян, облаштування безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму;

7) надання грантової допомоги для залучення інститутів громадянського суспільства, у тому числі молодіжних та дитячих громадських організацій, що реалізують проекти в сфері промоції здорового способу життя, здорового харчування та підвищення оздоровчої рухової активності населення;

8) впровадження у засобах масової інформації соціальної реклами, що спрямована на підтримку здорового способу життя та направлена на зниження шкоди, що завдається через вживання тютюну та алкоголю, нездорове харчування та брак фізичної активності;

9) розробки та впровадження стратегії зменшення шкоди – науково-обґрунтовані програми дій, спрямовані на протидію шкідливим поведінковим моделям (залежності від наркотичних та психотропних речовин, алкоголю, тютюнопаління, нераціональне харчування тощо) як для осіб, груп, прошарків, так і для суспільства в цілому за рахунок впровадження механізмів та інструментів стимулювання виробництва та оптимального (раціонального) споживання продукції зі зниженим ризиком для здоров'я.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції забезпечують регулювання та реалізацію відповідних заходів щодо зміцнення здоров'я, створення економічних, правових та інших умов для гарантування права на:

1) здорове та безпечне харчування;

2) оздоровчу рухову активність;

3) статеве і репродуктивне здоров'я;

4) психічне здоров'я;

5) свободу, особисту недоторканність, повагу до честі й гідності, інших прав людини, гарантування і реалізація яких пов'язані із запобіганням і протидією травматизму та насильству;

3. Особливості заходів щодо зміцнення здоров'я у сферах статевого і репродуктивного здоров'я, психічного здоров'я, запобігання та протидії травматизму і насильству у частині запобігання та протидії дискримінації, освітньої, культурної діяльності, медичного обслуговування населення визначаються законодавством.

4. В Україні проводиться державна політика обмеження куріння, вживання алкогольних напоїв та споживання харчових продуктів, які можуть негативно впливати на стан здоров'я населення. Реклама тютюнових виробів, алкогольних напоїв та інших товарів, шкідливих для здоров'я людини, здійснюється відповідно до закону.

Стаття 40. Засади профілактики хвороб

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції забезпечують планові науково обґрунтовану реалізацію функції профілактики хвороб з метою запобігання виникненню і поширенню інфекційних та неінфекційних хвороб, а також їх наслідків та ускладнень.

2. Профілактика інфекційних та неінфекційних хвороб є одним із пріоритетних напрямів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3. Профілактика хвороб поділяється на первинну, вторинну і третинну.

4. Первинна профілактика хвороб охоплює комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов життєдіяльності людини для запобігання виникненню і впливу факторів ризику хвороб.

Первинна профілактика хвороб може бути масовою та індивідуальною.

Держава забезпечує регулювання та реалізацію відповідних заходів первинної профілактики хвороб, зокрема:

1) проведення заходів імунопрофілактики, у тому числі профілактичних щеплень відповідно до календаря щеплень та оцінки напруженості імунітету до вакцинованих інфекцій;

2) профілактики за епідемічними показаннями та постекспозиційної профілактики у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;

3) проведення медичних оглядів та обстежень, інших медико-санітарних заходів щодо первинної профілактики хвороб;

4) консультування та інформаційно-просвітницьку діяльність щодо поведінкових та медичних ризиків для здоров'я;

5) профілактику хвороб на всіх рівнях медичної допомоги;

6) проведення заходів профілактики хвороб в межах надання медичної допомоги матерям та новонародженим.

5. Вторинна профілактика хвороб охоплює комплекс заходів, спрямованих на запобігання прогресуванню хвороб на ранніх стадіях та їх наслідкам, зокрема:

- 1) проведення заходів профілактики для раннього виявлення хвороб, у тому числі диспансеризації (скринінгу);
- 2) консультування та інформаційно-просвітницьку діяльність щодо раннього виявлення патологій;
- 3) використання хіміопротифілактичних засобів для контролю факторів ризику хвороб.

6. Третинна профілактика хвороб охоплює комплекс заходів, спрямованих на контроль ускладнень після хвороб та реабілітацію хворих осіб, зокрема:

- 1) проведення заходів щодо реабілітації та контролю хронічного болю;
- 2) надання паліативної допомоги;
- 3) створення груп підтримки пацієнтів.

Стаття 41. Профілактичні щеплення

1. Профілактичні щеплення з метою запобігання захворюванням на дифтерію, кашлюк, кір, поліомієліт, правець, туберкульоз, вірусний гепатит В, паротит, краснуху, пневмококову та гемофільну інфекцію є обов'язковими і включаються до календаря щеплень.

2. Профілактичні щеплення проти інфекційних хвороб, включених до календаря щеплень, та профілактичні щеплення за епідемічними показаннями проводяться для громадян безоплатно за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Поставки медичних імунобіологічних препаратів для проведення профілактичних щеплень, включених до календаря щеплень, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, а для проведення щеплень за епідемічними показаннями:

- 1) при загрозі епідемії інфекційної хвороби на території України – за рахунок коштів Державного бюджету України, а також інших джерел, не заборонених законодавством;
- 2) при загрозі епідемії інфекційної хвороби на відповідних територіях - за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Порядок забезпечення закладів охорони здоров'я усіх форм власності та фізичних осіб - підприємців, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, медичними імунобіологічними препаратами встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

4. Працівники окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких може призвести до зараження цих працівників та (або) поширення ними інфекційних хвороб, підлягають обов'язковим профілактичним щепленням також проти інших відповідних інфекційних хвороб за рахунок роботодавців. У разі відмови або ухилення від обов'язкових профілактичних щеплень ці працівники відсторонюються від виконання зазначених видів робіт. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням проти інших відповідних інфекційних хвороб та порядок відсторонення від виконання робіт, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

5. Рішення про проведення додаткових обов'язкових профілактичних щеплень населення в умовах елімінації та/або ліквідації інфекційних хвороб та/або при загрозі виникнення епідемії інфекційної хвороби на території України приймає Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Рішення про проведення профілактичних щеплень населення за епідемічними показаннями на відповідних територіях та об'єктах приймають керівники Ради міністрів Автономної Республіки Крим і місцевих органів виконавчої влади та центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, виконання кримінальних покарань, захисту державного кордону, Служби безпеки України у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

6. Медичні працівники, які проводять профілактичні щеплення, повинні мати відповідну підготовку з питань їх проведення та зобов'язані надати об'єктивну інформацію особам, яким проводиться щеплення, або їх законним представникам про ефективність профілактичних щеплень, ризики для здоров'я від інфекційних хвороб, про можливі поствакцинальні ускладнення та рекомендації щодо їх усунення.

7. Профілактичні щеплення проводяться після медичного огляду особи в разі відсутності у неї відповідних медичних протипоказань. Якщо особа та (або) її законні представники відмовляються від обов'язкових профілактичних щеплень, лікар зобов'язаний взяти у них відповідне письмове підтвердження про відмову, а в разі небажання дати таке підтвердження - засвідчити це актом у присутності свідка. Форма підтвердження про відмову від профілактичних щеплень затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

8. Відомості про профілактичні щеплення, поствакцинальні ускладнення та про відмову від обов'язкових профілактичних щеплень підлягають статистичному обліку і вносяться до відповідних медичних документів.

Медичні протипоказання, порядок проведення профілактичних щеплень та реєстрації поствакцинальних ускладнень встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 42. Боротьба зі стійкістю до протимікробних препаратів

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах їх компетенції забезпечують організацію та здійснення комплексу системних, науково обґрунтованих заходів щодо боротьби зі стійкістю до протимікробних препаратів, у тому числі:

1) моніторинг даних про протимікробну резистентність, зокрема шляхом здійснення епідеміологічного нагляду та спеціальних (епізодичних) епідеміологічних досліджень;

2) проведення медико-санітарних (в тому числі ветеринарно-санітарних) заходів щодо боротьби з протимікробною резистентністю;

3) розвиток і вдосконалення методів та засобів діагностики, профілактики та лікування в частині застосування протимікробних препаратів, зокрема альтернативних методів лікування та засобів швидкої діагностики на місцях;

4) проведення лабораторних і наукових досліджень щодо боротьби з протимікробною резистентністю;

5) консультування, освітню та інформаційно-просвітницьку діяльність щодо питань боротьби з протимікробною резистентністю;

6) регулювання і реалізацію заходів щодо оптимального (раціонального) використання протимікробних препаратів у сфері охорони здоров'я, тваринництва, харчовій промисловості та інших визначених законодавством сферах.

2. Методики визначення та оцінки чутливості мікроорганізмів до протимікробних препаратів та визначення механізмів протимікробної та специфічної резистентності, що має особливе клінічне та/або епідеміологічне значення, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Стаття 43. Профілактика неінфекційних хвороб

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції забезпечують регулювання і реалізацію медико-санітарних та інших заходів щодо профілактики неінфекційних хвороб, зокрема:

1) усунення (мінімізацію) поведінкових, виробничих та інших факторів ризику неінфекційних хвороб, у тому числі здійснення заходів збереження здоров'я у відповідних сферах;

2) моніторинг та оцінку факторів ризику неінфекційних хвороб населення і професійних захворювань;

3) проведення медичних оглядів, обстежень та інших медико-санітарних заходів щодо раннього виявлення хронічних неінфекційних хвороб, у тому числі професійних захворювань;

4) проведення заходів щодо спостереження та оздоровлення осіб із хронічними неінфекційними хворобами, у тому числі медичної реабілітації та забезпечення лікарськими засобами окремих груп населення у разі амбулаторного лікування;

5) переведення на легшу роботу за станом здоров'я відповідно до встановленого законодавством порядку;

6) проведення епідеміологічних розслідувань випадків масових неінфекційних хвороб;

7) проведення специфічної імунопрофілактики.

2. Порядок проведення епідеміологічних розслідувань і реагування на випадки масових неінфекційних хвороб встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 44. Обов'язкові медичні огляди

1. Обов'язкові медичні огляди організовуються і здійснюються у порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Дані про результати обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників вносяться до їх електронної медичної книжки в електронній системі охорони здоров'я.

2. Працівники операторів ринку, водопровідних споруд, лікувально-профілактичних, закладів освіти і дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, об'єктів комунально-побутового обслуговування, інших сфер господарської діяльності, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може спричинити поширення інфекційних хвороб, виникнення харчових отруєнь, а також працівники, зайняті на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, повинні проходити обов'язкові попередні (до прийняття на роботу) і періодичні медичні огляди за рахунок роботодавців.

3. Позачергові медичні огляди осіб, зазначених у частині другій цієї статті, можуть проводитися на вимогу посадових осіб органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, а також на прохання працівника, якщо він пов'язує погіршення стану свого здоров'я з умовами праці.

4. Суб'єкти господарювання несуть адміністративну відповідальність згідно з чинним законодавством за організацію і своєчасність проходження працівниками обов'язкових медичних оглядів і допуск їх до роботи без наявності необхідного медичного висновку.

5. Працівники, які без поважних причин не пройшли у встановлений термін обов'язковий медичний огляд у повному обсязі, від роботи відсторонюються і можуть бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності.

Розділ VI

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я ТА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Стаття 45. Медико-санітарна регламентація

1. Для будь-якого небезпечного фактору присутнього у середовищі життєдіяльності людини встановлюються науково обґрунтовані параметри безпечності – державні медико-санітарні нормативи та, у разі необхідності, державні медико-санітарні правила (регламенти) використання (застосування).

2. Державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила встановлюються з метою обмеження інтенсивності або тривалості дії таких факторів шляхом встановлення критеріїв та параметрів їх допустимого впливу (параметрів безпечності) на здоров'я людини.

3. Для потреб регулювання діяльності органів влади, суб'єктів господарювання та громадян при запровадженні режиму надзвичайної ситуації, режиму надзвичайного стану або інших режимів на відповідних територіях та спеціальних засобів/заходів, встановлених законодавством, встановлюються допустимі параметри впливу на організм людини фізичних, хімічних та біологічних факторів у надзвичайних ситуаціях.

4. Затвердження державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил, допустимих параметрів впливу на організм людини здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

5. Державні медико-санітарні нормативи та державні медико-санітарні правила, допустимі параметри впливу на організм людини встановлюються у порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, на підставі пропозицій медичної науки за результатами наукових

досліджень та аналізу ризику у відповідності із встановленим належним рівнем захисту здоров'я людини.

6. У разі імплементації міжнародних медико-санітарних нормативів та медико-санітарних правил, або медико-санітарних нормативів та медико-санітарних правил інших держав, здійснюється обґрунтування можливості такої імплементації з урахуванням існуючих міжнародних норм, стандартів і правил, а також аналізу даних епідагляду попередніх 2-3 років, з метою встановлення належного рівня захисту здоров'я (припустимого рівня ризику) та затвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 46. Державна реєстрація небезпечних факторів

1. Державна реєстрація полягає у внесенні до Державного реєстру небезпечних факторів хімічної, біологічної та фізичної природи та їх джерел даних, а саме: назви небезпечних хімічних речовин, біологічних чинників, фізичних факторів та їх джерел, даних про їх призначення, властивості, методи індикації, біологічну дію, ступінь небезпеки для здоров'я людини, характер поведінки у навколишньому середовищі, виробництво, встановлені для них державні медико-санітарні нормативи та, в разі необхідності, державні медико-санітарні правила використання (застосування).

2. Державна реєстрація небезпечних факторів хімічної, біологічної та фізичної природи може бути здійснена лише за наявності встановлених для них державних медико-санітарних нормативів та, в разі необхідності, державних медико-санітарних правил використання (застосування).

3. Використання будь-якого небезпечного фактору допускається лише за умови його державної реєстрації.

4. Державній реєстрації небезпечних факторів не підлягають:

- 1) відходи;
- 2) косметичні засоби;
- 3) лікарські та ветеринарні засоби, крім активних субстанцій, призначених для виробництва цих засобів в Україні;
- 4) аналітичні стандарти;
- 5) напівфабрикати власного виробництва — матеріали, які виробляються і тимчасово зберігаються з метою наступної переробки в готову промислову продукцію на тому ж підприємстві;
- 6) пестициди та агрохімікати, крім діючих речовин, що застосовуються для їх виробництва в Україні;
- 7) хімічні речовини природного походження та природні копалини;
- 8) речовини, включені до переліку заборонених для використання небезпечних факторів хімічної та біологічної природи;

9) речовини (суміші), що перебувають під митним наглядом і якщо вони тимчасово зберігаються у вільних зонах чи складах з метою реекспорту або транзиту;

10) речовини (суміші), які використовуються як харчові продукти, харчові добавки та добавки до кормів;

11) речовини (суміші) військового призначення, за виключенням речовин подвійного призначення;

12) речовини, які утворюються в результаті хімічної реакції, але не виводяться із технологічного процесу для тимчасового збереження;

13) речовини, відновлені з речовин, що були зареєстровані;

14) речовини (суміші), що використовуються виключно для науково-дослідних робіт із сумарним річним обсягом використання до п'ятдесяти кілограмів.

5. Державна реєстрація небезпечних факторів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

6. Для державної реєстрації заявник подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я заяву, в якій зазначаються:

1) повне та скорочене найменування заявника;

2) адреса місцезнаходження заявника;

3) телефон та адреса електронної пошти;

4) прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи;

5) комерційна назва хімічної речовини чи біологічного чинника;

6) хімічна назва (для хімічної речовини) відповідно до номенклатури IUPAC (Міжнародного союзу теоретичної і прикладної хімії) та інших міжнародних класифікаторів;

7) реєстраційний (кодовий) номер CAS (Служба підготовки аналітичних оглядів з хімії) та/або EINECS (Європейський реєстр існуючих хімічних речовин);

8) сфера застосування небезпечного фактору;

9) перелік конфіденційної інформації, яка не може бути оприлюднена або повідомлена на вимогу третіх осіб (до конфіденційної не може належати інформація щодо властивостей небезпечного фактору, що становлять небезпеку для здоров'я людини та навколишнього природного середовища, а також відомості, що включаються до реєстру);

10) складений українською мовою та затверджений заявником паспорт безпеки небезпечного фактору (далі — паспорт безпеки) на паперовому та

електронному носії. Основні вимоги до паспорту безпеки розробляються на основі актів законодавства Європейського Союзу та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

11) ідентифікація аналогічності небезпечного фактору.

7. Рішення про реєстрацію або відмову у реєстрації небезпечного фактору приймається протягом 60 днів після надходження відповідних документів.

8. Підставами для відмови у реєстрації є:

1) порушення вимог щодо оформлення і змісту документів та/або подання їх у неповному обсязі;

2) виявлення у документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей;

3) включення небезпечного фактору до переліку небезпечних речовин, заборонених для застосування в Україні, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

9. Підставою для анулювання державної реєстрації небезпечного фактору є виявлення нових властивостей небезпечного фактору, які становлять небезпеку для здоров'я людини чи навколишнього природного середовища.

10. Строк державної реєстрації небезпечного фактору становить 5 років.

11. Небезпечний фактор реєструється тимчасово за наявності відомостей, що властивості, спосіб та галузь застосування дають змогу вважати його небезпеку для здоров'я людини та навколишнього природного середовища неістотною, у разі, коли на момент його державної реєстрації інформація про небезпечний фактор не може бути надана у повному обсязі або для нього не розроблені окремі державні медико-санітарні нормативи та, в разі необхідності, державні медико-санітарні правила використання (застосування). Тимчасова реєстрація здійснюється одноразово в порядку, встановленому для державної реєстрації, строком на три роки, який не може бути подовжений.

Стаття 47. Дезінфекційні засоби

1. Порядок державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційного засобу встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Для державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційного засобу центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я подається:

1) заява, в якій зазначається інформація про:

засіб (найменування засобу (торговельне найменування зазначається мовою оригіналу, англійською та українською мовами);

код згідно з Державним класифікатором продукції та послуг - для вітчизняного засобу, код згідно з УКТЗЕД - для імпортованого засобу);

заявника (для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків (серія та номер паспорта - для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта), місце проживання, номер телефону, електронна адреса; для юридичної особи - найменування, ідентифікаційний номер юридичної особи (для іноземних заявників - реєстраційний номер), місцезнаходження, номер телефону, електронна адреса);

виробника або виробників (для фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків, місце проживання, номер телефону та/або телефаксу, електронна адреса; для юридичної особи - найменування, ідентифікаційний номер юридичної особи (для іноземних виробників - реєстраційний номер), місцезнаходження, номер телефону, електронна адреса);

2) засвідчені в установленому законодавством порядку результати оцінки (звіти і протоколи) специфічної активності, безпечності, якості (ефективності) засобу та результати випробування на практиці, проведені згідно з вимогами належної лабораторної практики підприємствами, установами, організаціями, що акредитовані на право проведення відповідних робіт в установленому законодавством України порядку;

3) зразок етикетки засобу;

4) зразок інструкції щодо використання засобу;

5) інформацію про способи утилізації засобу, його стабільність в об'єктах навколишнього природного середовища, строк зберігання;

6) документ, що підтверджує повноваження заявника представляти інтереси виробника (якщо заявник не є виробником).

4. Рішення про внесення або відмову про внесення до державного реєстру дезінфекційних засобів приймається протягом 30 днів після надходження відповідних документів. Засіб вважається зареєстрованим з моменту внесення його до державного реєстру.

5. Підставами для відмови про внесення до державного реєстру дезінфекційних засобів є:

1) засіб за специфічною активністю або безпекою для здоров'я людини не відповідає вимогам санітарного законодавства;

2) відсутні медико-санітарні нормативи діючих речовин або інших небезпечних для здоров'я складових частин засобу чи методи їх визначення в середовищі життєдіяльності людини;

3) не може бути забезпечено здійснення ефективних заходів щодо запобігання шкідливому впливу засобу на здоров'я людини під час його виробництва або застосування.

6. Підставою для виключення з державного реєстру дезінфекційного засобу є виявлення нових властивостей засобу, які становлять небезпеку для здоров'я людини чи навколишнього природного середовища.

7. Строк дії державної реєстрації дезінфекційного засобу становить п'ять років.

8. Виробництво, зберігання, транспортування, застосування та реалізація дезінфекційних засобів здійснюються з дотриманням вимог відповідних нормативно-правових актів.

9. Застосування дезінфекційних засобів, не зареєстрованих у встановленому порядку в Україні, а також тих, у процесі виготовлення, транспортування чи зберігання яких було порушено вимоги технологічних регламентів та інших нормативно-правових актів, забороняється.

Стаття 48. Державний нагляд (контроль) у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя

1. Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарного законодавства у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя, здійснюється уповноваженим органом у сфері громадського здоров'я та органами державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері.

2. Державний нагляд (контроль) здійснюється відповідно до вимог закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» із урахуванням особливостей, визначених цим законом.

3. За поданням Головного державного санітарного лікаря України на підставі обґрунтованих прогнозів ризику погіршення стану середовища життєдіяльності людини та здоров'я населення на певній території та/або об'єкті/об'єктах до плану заходів державного нагляду (контролю) включаються (у тому числі й впродовж року) суб'єкти господарювання, діяльність яких створює ризик для санітарно-епідемічного благополуччя.

4. Позапланові заходи державного нагляду (контролю) дотримання вимог санітарного законодавства органами державного нагляду (контролю) за

дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері здійснюються:

1) невідкладно у разі надходження повідомлення від уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я про проведення розслідувань випадків інфекційних, професійних, масових неінфекційних хвороб, уражень та отруєнь;

2) інших випадках, визначених законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

5. Під час проведення заходів контролю посадова особа органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері має право:

1) безперешкодного доступу до об'єктів перевірки;

2) отримувати безоплатно від суб'єкта господарювання, що перевіряються, інформацію, пояснення, письмові довідки з питань, що виникають під час проведення перевірки, копії документів, завірені належним чином;

3) проводити огляд виробничих, складських, торговельних та інших приміщень суб'єкта господарювання що перевіряється, з відображенням результатів такого огляду у відповідному акті;

4) відбирати проби та/або зразки об'єктів середовища життєдіяльності та товарів, якщо є така необхідність;

5) вимагати від керівників та інших посадових осіб суб'єкта господарювання, що перевіряється, вжиття коригуючих дій, спрямованих на зменшення загрози здоров'ю людини чи санітарно-епідемічному благополуччю;

6) складати в установлених законом випадках протоколи про адміністративні правопорушення, розглядати відповідно до закону справи про адміністративні правопорушення і приймати за результатами розгляду рішення про накладення штрафів та застосовування інших санкцій, передбачених законом;

7) використовувати технічні прилади, призначені для перевірки стану середовища життєдіяльності людини;

8) фіксувати процес здійснення перевірки чи кожну окрему дію за допомогою засобів аудіо- та відеотехніки;

9) залучати представників уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я, акредитованих лабораторій і незалежних експертів для проведення перевірок та підготовки висновків з питань, що належать до їх компетенції;

10) передавати правоохоронним органам матеріали за результатами здійснення заходів державного нагляду (контролю);

11) звертатись до суду щодо притягнення осіб винних у порушенні санітарного законодавства до відповідальності.

6. Лабораторні та інструментальні дослідження і випробування для потреб державного нагляду (контролю), який здійснюється за планами органів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, а також позапланово проводяться акредитованими лабораторіями за рахунок коштів державного бюджету.

Розділ VII

КАДРОВЕ, НАУКОВЕ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Стаття 49. Кадрове забезпечення системи громадського здоров'я

1. Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців за спеціальністю «громадське здоров'я», «епідеміологія» та «гігієна» за державним замовленням для потреб системи громадського здоров'я здійснюються відповідними закладами вищої та післядипломної освіти згідно з законодавством про освіту.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, у встановленому законодавством порядку бере участь у розробленні стандартів освіти за спеціальністю «громадське здоров'я», «епідеміологія» та «гігієна».

3. Програма розвитку кадрових ресурсів в системі громадського здоров'я затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 50. Наукове забезпечення системи громадського здоров'я

1. Наукове забезпечення системи громадського здоров'я здійснюється шляхом проведення наукових досліджень та впровадження їх результатів при формуванні державної політики у сфері громадського здоров'я.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, визначає пріоритетні напрямки і здійснює координацію наукової роботи у сфері громадського здоров'я.

3. Фінансування наукових досліджень у сфері громадського здоров'я за пріоритетними напрямками, визначеними центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України на конкурсних засадах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Держава сприяє міжнародному науковому співробітництву у сфері громадського здоров'я.

Стаття 51. Фінансове забезпечення системи громадського здоров'я

1. Фінансове забезпечення системи громадського здоров'я здійснюється відповідно до бюджетного законодавства з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

2. Пропозиції уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я до бюджетного запиту на фінансування пріоритетних заходів у сфері громадського здоров'я розглядаються на засіданні координаційної ради з питань громадського здоров'я центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Рішення координаційної ради з питань громадського здоров'я враховується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я при формуванні бюджетного запиту.

3. Пропозиції територіальних органів уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я до регіональних бюджетних програм на фінансування пріоритетних заходів у сфері громадського здоров'я розглядаються на засіданні регіональних координаційних рад з питань громадського здоров'я. Рішення регіональних координаційних рад з питань громадського здоров'я враховується при складанні бюджетів Автономної Республіки Крим, обласних, районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування.

4. Джерелами фінансування системи громадського здоров'я є:

- 1) кошти Державного бюджету України, зокрема видатки на державні програми громадського здоров'я та заходи боротьби з епідеміями;
- 2) кошти місцевих бюджетів;
- 3) благодійні внески;
- 4) кошти міжнародних організацій;
- 5) кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Фінансування уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі спеціального фонду, а також з інших джерел не заборонених законодавством.

6. З метою реалізації оперативних функцій громадського здоров'я центри контролю та профілактики хвороб уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я можуть укладати договори на надання послуг у сфері громадського здоров'я з суб'єктами господарювання у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі».

6. Методика розрахунку вартості послуг у сфері громадського здоров'я, затверджується Кабінету Міністрів України.

7. Закупівля послуг у сфері громадського здоров'я може здійснюватися на умовах попередньої оплати в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

9. Фінансування установ, закладів, частин і підрозділів, що виконують функції уповноваженого органу у сфері громадського здоров'я органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку, захисту державного кордону, виконання кримінальних покарань, Державного управління справами, Служби безпеки України здійснюється за рахунок асигнувань на охорону здоров'я, що виділяються зазначеним державним органам з Державного бюджету України.

РОЗДІЛ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ САНІТАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 52. Заходи щодо припинення порушення вимог санітарного законодавства

1. Повне або часткове зупинення виробництва та/або обігу продукції, виконання робіт, надання послуг, у разі невідповідності їх вимогам медико-санітарних нормативів та правил, здійснюється за постановою адміністративного суду, ухваленою за результатами розгляду позову органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері.

2. Посадова особа органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, має право прийняти рішення про тимчасове припинення виробництва та/або обігу продукції, виконання робіт, надання послуг, що несуть загрозу для здоров'я та/або життя людей, строком не більш як на 10 календарних днів з поданням відповідної заяви до суду не пізніше наступного робочого дня після прийняття такого рішення.

3. Тимчасове припинення виробництва та/або обігу продукції, виконання робіт, надання послуг, понад строк, зазначений у абзаці другому цієї статті, можливе виключно за рішенням суду на строк, необхідний для усунення виявлених порушень.

4. Суб'єкт господарювання має право відновити виробництво та/або обіг продукції, виконання робіт, надання послуг, якщо:

1) не подано до суду заяви про тимчасове припинення виробництва та/або обігу продукції виконання робіт, надання послуг у строк, зазначений у абзаці другому цієї статті;

2) суд не прийняв будь-якого рішення до закінчення строку тимчасового припинення, зазначеного у рішенні посадової особи органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері;

3) суд прийняв рішення на користь суб'єкта господарювання;

4) органом державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері відкликано заяву до суду або скасовано рішення про тимчасове припинення виробництва та/або обігу продукції, виконання робіт, надання послуг.

5. Суд одночасно з прийняттям рішення за заявою про тимчасове припинення виробництва та/або обігу продукції, виконання робіт, надання послуг на користь суб'єкта господарювання вирішує питання щодо скасування рішення про тимчасове припинення виробництва та/або обігу зазначеної продукції.

6. За вмотивованим письмовим рішенням керівника або уповноваженої посадової особи органу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері, власники, підприємств, установ, організацій або уповноважені ними органи відстороняють від роботи, навчання, відвідування дошкільних закладів осіб, які є носіями збудників інфекційних хвороб, хворих на небезпечні для оточуючих інфекційні хвороби, або осіб, які були в контакті з такими хворими.

Стаття 53. Адміністративна відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства

1. Порушення вимог санітарного законодавства або невиконання приписів посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства у відповідній сфері тягнуть за собою адміністративну відповідальність згідно з законом.

Стаття 54. Відшкодування шкоди (збитків)

1. Відшкодування юридичними та фізичними особами заподіяної шкоди (завданих збитків) здійснюється в порядку, встановленому Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції», іншими законодавчими актами.

2. Відшкодування шкоди (збитків), заподіяної (завданих) незаконними діями посадових осіб центральних та місцевих органів виконавчої влади, що здійснюють державний контроль у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для санітарно-епідемічного благополуччя, здійснюється в порядку, встановленому Цивільним кодексом України.

Стаття 55. Кримінальна відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства

1. Діяння проти здоров'я населення, вчинені внаслідок порушення вимог санітарного законодавства, тягнуть за собою кримінальну відповідальність згідно з законом.

Розділ IX

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Визнати такими, що втратили чинність з дня набуття чинності цим законом, закони України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст.218) та «Про захист населення від інфекційних хвороб» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 29, ст.228).

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

3.1. У Водному кодексі України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст.189):

1) у пункті 7 статті 8 слова «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та» виключити;

2) у пункті 1 статті 17 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства»;

3) у пункті 12 статті 44 слова «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

4) у частині другій статті 47 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства»;

5) у частині третій статті 58 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства»;

6) у частині другій статті 59 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства»;

7) у частині другій статті 60 слова «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного

благополуччя населення» замінити словами «підприємствами, установами, організаціями, які акредитовані Національним органом України з акредитації (органи з оцінки відповідності)»;

8) у частині третій статті 65 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства»;

9) у статті 75:

у частині першій слова «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

у частині другій слова «, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити;

10) у статті 77 слова «, і центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити;

11) у частині другій статті 93 слова «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

12) у частині другій статті 105 слова «та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

13) у частині другій статті 108 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог санітарного законодавства»;

3.2. У частині другій статті 167 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 3-4, ст.27) слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я»;

3.3. У Кодексі законів про працю України (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1971, додаток до № 50, ст. 375):

1) у частині другій статті 167 слова «сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці»;

2) у статті 260 абзац шостий частини першої виключити;

3.4. У статті 21 Кодексу України про надра (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 36, ст.340) слова «, та центральним органом

виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити.

3.5. У Кодексі цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458):

1) пункт 8 частини першої статті 2 викласти в такій редакції:

«8) епідемія - це перевищення звичайного рівня захворюваності та поширеності певної хвороби серед населення на певній території за короткий проміжок часу за критеріями, характерними для цієї хвороби, які встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері охорони здоров'я;»

2) у частині четвертій статті 33 слова «санітарно-епідеміологічної служби» замінити словами «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я».

3.6. У Законі України «Основи законодавства про охорону здоров'я» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 4, ст.19):

1) у статті 15:

абзац третій частини першої викласти в такій редакції:

«центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю якості та безпеки лікарських засобів.»;

частину другу після слів «охорони здоров'я» доповнити словами «, протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та іншим соціально небезпечним захворюванням, санітарного та епідемічного благополуччя населення»;

2) частину десятю статті 16 виключити;

3) частину першу статті 27 викласти в такій редакції:

«Санітарно-епідемічне благополуччя територій і населених пунктів забезпечується системою державних стимулів та регуляторів, спрямованих на суворе дотримання державних медико-санітарних нормативів і державних медико-санітарних правил, комплексом медико-санітарних заходів та організацією епідеміологічного нагляду і здійсненням державного нагляду (контролю)»;

4) у частині другій статті 61 слова «органи державної санітарно-епідеміологічної служби» замінити словами «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів»;

5) у частині четвертій статті 67 слова «і центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, які мають» замінити словами «який має»;

6) у частині третій статті 69 слова «встановленим санітарно-епідеміологічною службою,» виключити.

3.7. У статті 18 Закону України «Про донорство крові та її компонентів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 23, ст.183):

у частині другій слова «центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань» виключити;

у частині п'ятій слова «реалізує державну політику у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань» замінити словами «забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я»;

3.8. У пункті третьому частини першої статті 5 Закону України «Про протидію захворюванню на туберкульоз» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст.258) слова «установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби,» виключити;

3.9. У Законі України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, №11, ст.152):

1) у частині першій статті 5 слова «реалізує державну політику у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань» замінити словами «забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я»;

2) у частині першій статті 9 слова «реалізує державну політику у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань» замінити словами «забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я».

3.10. У статті 10 Закону України «Про виконання програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 19-20, ст.187) по тексту слова «центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань» замінити словами «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я» у відповідному відмінку.

3.11. У Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 50, ст.678):

1) у статті 11:

у частині третій та четвертій слова «і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити;

частину четверту після слів «у разі перевищення» доповнити словами «державних медико-санітарних нормативів та/або»;

у частині п'ятій, шостій та дванадцятій слова «за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити;

частину дванадцяту після слів «об'єктивного характеру встановлено перевищення» доповнити словами «державних медико-санітарних нормативів та/або»;

2) у статті 14:

після слів «для яких не встановлено відповідних» доповнити словами «державних медико-санітарних нормативів та/або»;

слова «за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити;

3) у частині першій статті 16 слова «із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

4) у статті 19 слова «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

5) у частині другій статті 23 слова «центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

6) у статті 25:

у назві статті слова «та санітарно-гігієнічна» виключити;

у частині першій статті слова «безпеки для здоров'я людини та» та «і санітарно-гігієнічна» виключити.

3.12. У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546):

1) у частині четвертій статті 52 слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я»;

2) у частині четвертій статті 66 слова «центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити.

3.13. У Законі України «Про курорти» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, №50, ст.435):

1) у статті 10 слова «та санітарно-гігієнічний» та «і «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»» виключити.

2) у статті 11 слова «та санітарно-гігієнічний» виключити;

3) у частині третій статті 14 слова «та санітарно-гігієнічний» виключити;

4) у частині третій статті 31 слова «санітарно-гігієнічної та» виключити;

5) у частині четвертій статті 32 слова «державною санітарно-епідеміологічною службою» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів».

3.14. У Законі України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 12, ст.81):

1) абзац третій статті 55 виключити;

2) у статті 81:

абзац п'ятий частини другої виключити;

у абзаці тридцятому частини другої слова «без дозволу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити.

3.15. У Законі України «Про нафту і газ» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 50, ст.262) в частині третій статті 13 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «безпечності та окремих показників якості харчових продуктів».

3.16. У Законі України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст.565):

1) у статті 7:

частину першу доповнити абзауом п'ятим такого змісту:

«проводить моніторинг ефективності заходів у сфері охорони здоров'я населення від шкідливих наслідків вживання тютюнових виробів, аналізує і прогнозує ситуацію із захворюваністю населення, що пов'язана з вживанням тютюнових виробів;»

у зв'язку з чим абзац 5 вважати абзацом 6;

у частині третій слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства»;

абзац четвертий частини третьої виключити;

у зв'язку з чим абзац 5 вважати абзацом 4;

2) у частині другій статті 11 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства»;

3) у частині четвертій статті 15 слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

4) у частині першій та другій статті 17 слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я».

3.17. У частині першій та в частині одинадцятій статті 9-1 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 46, ст. 345) слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства».

3.18. У частині першій статті 21 Закону України «Про поховання та похоронну справу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 7, ст.47) слова «висновку органу санітарно-епідеміологічної служби» виключити.

3.19. У Законі України «Про питну воду та питне водопостачання» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, №16, ст.112):

1) у статті 6:

у абзаці 11 слова «і санітарно-епідеміологічної» виключити;

доповнити абзацом такого змісту:

«обов'язковості дотримання вимог державних медико-санітарних нормативів та правил;»

2) абзац восьмий частини першого статті 7 слова «і санітарно-епідеміологічної» виключити;

3) у абзаці восьмому статті 13 слова «та санітарно-епідеміологічної» виключити;

4) абзац шостий частини першої статті 23 слова «органів державної санітарно-епідеміологічної служби» замінити словами «центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства»;

5) у статті 34:

у частині третій слова «органами державної санітарно-епідеміологічної служби» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства»;

у частині п'ятій слова «санітарного та епідемічного благополуччя» замінити словами «державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства»;

6) в абзаці третьому частини частини четвертої статті 36 слова «державної санітарно-епідеміологічної служби» замінити словами «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері сфері державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства»;

7) у частині другій статті 47 слова «органам державної санітарно-епідеміологічної служби» виключити.

3.20. У Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 34, ст.343) у пункті 2 частини 7 статті 21 слова «і санітарно-епідеміологічного органу» замінити словами «органу охорони здоров'я».

3.21. У Законі України «Про охорону праці» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 49, ст.668):

1) у частині другій статті 28 слова «Санітарні правила та норми» замінити словами «Державні медико-санітарні нормативи та правила»;

2) у частині третій статті 33 слова «із залученням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

3) абзац 5 частини першої статті 38 виключити;

3.22. У Законі України «Про відходи» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 36-37, ст.242):

1) пункт а) частини другої статті 5 після слів «а також дотримання» доповнити словами «державних медико-санітарних нормативів та правил»;

2) абзац четвертий частини восьмої статті 12 слова «центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та

епідемічного благополуччя населення, державної санітарно-епідеміологічної служби» виключити;

2) у статті 22 слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

3) у пункті н) частини першої статті 23 слова «державною санітарно-епідеміологічною службою України» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

4) у пункті д) частини першої статті 23-1 слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

5) статтю 24 викласти в наступній редакції:

«Стаття 24. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у сфері поводження з відходами

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, у сфері поводження з відходами належить:

а) затвердження вимог безпеки для здоров'я людини (державних медико-санітарних нормативів та правил) під час утворення, збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення відходів;

б) затвердження методичних настанов щодо аналізу ризику для здоров'я людини відходів та об'єктів поводження з відходами;

в) визначення пріоритетних заходів щодо охорони здоров'я людини від негативного впливу відходів;

г) встановлення вимог безпеки для здоров'я людини до продукції, що виробляється з відходів;

г) методичне забезпечення при визначенні рівня небезпечності відходів;

д) інші функції, передбачені законами України.»

6) у статті 30 слова «центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення,» виключити;

7) у частині третій статті 33 слова «за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного

та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «відповідно до затверджених вимог безпеки для здоров'я людини».

3.23. У Законі України «Про молоко та молочні продукти» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 47, ст.513) у пункті 2 частини другої статті 13 слова «державної санітарно-епідеміологічної служби та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини» замінити словами «центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів».

3.24. У Законі України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, №12, ст.95) у статті 14:

у назві статті та частині першій слова «з питань забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» замінити словами «, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

абзац перший виключити.

3.25. У Законі України «Про пестициди і агрохімікати» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 14, ст.91):

1) у статті 7:

в частині третій слова «включаючи позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи,» виключити;

в частині шостій слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «безпечності та окремих показників якості харчових продуктів»;

2) у частині другій статті 12 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «безпечності та окремих показників якості харчових продуктів»;

3) у статті 16 слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «безпечності та окремих показників якості харчових продуктів»;

4) у абзаці шостому частини першої статті 16-1 слова «реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я»;

5) у статті 16-3:

у назві статті, у частині першій та другій слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «безпечності та окремих показників якості харчових продуктів»;

абзаци 3 та 6 та 8-9 частини першої виключити;

6) частину першу статті 16-5 доповнити пунктами такого змісту:

“визначення переліку установ, які проводять токсиколого-гігієнічні (медико-біологічні) дослідження пестицидів і агрохімікатів;

проведення арбітражних досліджень щодо токсиколого-гігієнічної оцінки пестицидів і агрохімікатів, умов їх безпечного застосування.”;

7) частину другу статті 18 викласти в такій редакції:

«Рішення про порядок використання сільськогосподарської сировини, яка не відповідає цим вимогам, приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.».

3.26. Частину 8 статті 19 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158) доповнити словами «У разі наявності загрози життю чи здоров'ю людей, яка безпосередньо пов'язана з провадженням ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, орган ліцензування має право залучати для перевірки центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державного нагляду (контролю) за дотримання вимог санітарного законодавства.»

3.27. У Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженому Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 47, ст. 532):

1) пункт 6 викласти в такій редакції:

6.	Сертифікат про державну реєстрацію небезпечного фактору	Закон України «Про систему громадського здоров'я»
----	---	---

2) пункти 7, 8, 9, 53 вилучити.

3.28. У Законі України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» (Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 16, ст.198):

1) у статті 21:

у частині четвертій слова «центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.»;

у частині сьомій слова «що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії».

3.29. У частині першій статті 5 Закону України «Про виноград та виноградне вино» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 31, ст.419) слова «дозволені для використання нормативними документами та Головним державним санітарним лікарем України» замінити словами «які повинні відповідати вимогам медико-санітарних нормативів та правил».

3.30. У частині другій статті 34 Закону України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 1, ст.1) слова «що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії».

3.31. У частині третій статті 46 Закону України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 31, ст.338) слова «, а також органи санітарно-епідеміологічної служби» виключити.

3.32. У частині першій статті 9 Закону України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2009, № 42, ст.635) слова «, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» виключити.

3.33. У Законі України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 27, ст.230):

1) у абзаці третьому частини сьомої статті 9 слова «з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та» виключити;

2) у частині другій статті 24 слова «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та» виключити.

3.34. У Законі України «Про тваринний світ» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 14, ст.97):

1) у абзаці 6 частини другої статті 34 слова «санітарно-епідеміологічні служби» виключити;

2) у частині третій статті 48 слова «у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення замінити словами «що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я».

3.35. У частині п'ятій статті 31 Закону України «Про меліорацію земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 11, ст.90) слова

«ветеринарної медицини, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення» замінити словами «безпеки та окремих показників якості харчових продуктів».

3.36. У абзаці шостому частини другої статті 30 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 18, ст.132) слова «санітарного та епідемічного благополуччя населення,» та «санітарно-епідеміологічні» виключити.

**Голова Верховної Ради
України**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: РАДУЦЬКИЙ МИХАЙЛО БОРИСОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000847C3D0060F27101

Дійсний до: 25.03.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 18д9/1-2020/163457 від 21.09.2020

201677